

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Bakalářská práce

Současná kohezní politika EU a její budoucnost ve vazbě na Českou republiku

Vypracovala: Mgr. Hana Švepešová
Vedoucí práce: Ing. Jana Žlábková, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Hana ŠVEPEŠOVÁ**
Osobní číslo: **E11163**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Současná kohezní politika EU a její budoucnost ve vazbě na Českou republiku**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je analýza současného stavu kohezní politiky EU a porovnání programových období v návaznosti na Českou republiku.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury související s danou problematikou, teoretický úvod do problematiky (obecné vysvětlení pojmů, zaměření na čerpání strukturálních fondů a regionální politiku EU, principy).
2. Analýza dvou na sebe navazujících programových období, vazba na Českou republiku a vybrané konkrétní oblasti, rozdílnost pravidel čerpání fondů ve dvou programových obdobích, pozitiva, negativa.
3. Metody: Analýza dat, statistické údaje.
4. Vyhodnocení, závěr.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Teoretické uvedení do problematiky, 3. Studie, hypotézy, analýza programových období, 4. Vyhodnocení, 5. Závěr, 6. Přehled použité literatury a zdrojů, přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran, dle možností
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: MMR ČR, odbor evropských fondů, 2007. ISBN 978-80-254-0319-8.
2. ARMSTRONG, Harvey W. a Jim TAYLOR. *Regional economics and policy*. Oxford: Blackwell Publishers, 2000, x, 437 s. ISBN 978-0631217138.
3. KOLEKTIV AUTORŮ. *Budoucnost strukturální politiky Evropské unie: sborník z konference konané za finanční podpory Evropské unie, ve spolupráci s Konrad-Adenauer-Stiftung a Senátem Parlamentu České republiky*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2004, 107s. ISBN 80-86684-20-2.
4. MOSE, Ingo. *Protected areas and regional development in Europe: towards a new model for the 21st century*. Farnham: Ashgate Publishing, 2007, xvii, 249 s. ISBN 978-0-7546-4801-7.
5. VLASÁK, Oldřich. *Budoucnost kohezní politiky*. Praha: CEVRO Institut, 2008. ISBN 978-80-87125-03-8.
6. *Evropská unie regionům*. Praha: Delegace Evropské komise v České republice, 2002, 46 s. ISBN 80-238-8523-5.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Žlábková
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva a k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2014

.....

Poděkování

Děkuji paní Ing. Janě Žlábkové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za její trpělivost a také za rady a podněty při vypracovávání této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Literární rešerše.....	10
2.1	Kohezní politika Evropské unie.....	10
2.2	Zásady kohezní politiky	13
2.2.1	Doplňkovost, provázanost, koordinace a soulad	13
2.2.2	Programování	14
2.2.3	Partnerství	14
2.2.4	Adicionalita	15
2.2.5	Územní úroveň provádění	15
2.2.6	Proporcionální intervence	15
2.2.7	Rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace.....	15
2.2.8	Udržitelný rozvoj	15
2.2.9	Sdílené řízení.....	16
2.3	Klasifikace územních statistických jednotek	16
2.4	Nástroje kohezní politiky	18
2.4.1	Strukturální fondy	19
2.4.2	Fond soudržnosti	23
2.5	Řízení fondů Evropské unie	24
2.5.1	Řízení na úrovni Evropské unie	25
2.5.2	Řízení na úrovni členských států.....	25
2.5.3	Řízení na úrovni operačních programů	28
2.6	Dohoda o partnerství.....	29
2.7	Národní strategický referenční rámec	30
2.8	Operační program.....	30
3	Cíl a metodický postup.....	33
3.1	Cíl práce	33
3.2	Metodický postup.....	33
4	Srovnání programového období 2007 – 2013 a programového období 2014 – 2020	35
4.1	Víceletý finanční rámec	35
4.2	Porovnání strategického zaměření kohezní politiky a některých výrazných změn navržených Evropskou komisí	37
4.3	Zaměření jednotlivých nástrojů kohezní politiky.....	41
4.3.1	Evropský fond pro regionální rozvoj	42

4.3.2	Evropský sociální fond.....	42
4.3.3	Fond soudržnosti	43
4.3.4	Nástroj pro propojení Evropy.....	43
4.4	Rozdělení regionů a čerpání finančních prostředků v rámci cílů	44
4.4.1	Programové období 2007 – 2013	44
4.4.2	Programové období 2014 – 2020	45
4.5	Národní rozvojové priority ČR 2007 – 2013	48
4.5.1	Strategické cíle České republiky pro období 2007 – 2013.....	48
4.6	Operační programy v rámci České republiky pro období 2007 – 2013.....	50
4.6.1	Cíl Konvergence.....	50
4.6.2	Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	51
4.6.3	Cíl Evropská územní spolupráce.....	51
4.7	Problémy období 2007 – 2013	52
4.8	Národní rozvojové priority ČR 2014 – 2020	53
4.8.1	Národní rozvojová priorita: Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky	53
4.8.2	Národní rozvojová priorita: Rozvoj páteří infrastruktury	54
4.8.3	Národní rozvojová priorita: Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy.....	54
4.8.4	Národní rozvojová priorita: Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví	54
4.8.5	Národní rozvojová priorita: Integrovaný rozvoj území.....	55
4.9	Operační programy v rámci České republiky pro období 2014 – 2020	55
4.10	Poučení z minulého období.....	57
5	Výsledky	59
6	Závěr	64
7	Summary	65
8	Přehled použité literatury	66

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je Současná kohezní politika Evropské unie a její budoucnost ve vazbě na Českou republiku. Zabývá se tedy jednou z hlavních a nejdůležitějších politik Evropské unie - politikou hospodářské a sociální soudržnosti. Tato politika utváří sociální i ekonomické prostředí nejen v Evropské unii jako celku, ale velmi významným způsobem ovlivňuje i prostředí v členských státech. Prostřednictvím nástrojů kohezní politiky jsou členským státům poskytovány finanční prostředky, které jsou s ohledem na místní potřeby v daném státě využity. Hlavním cílem kohezní politiky je snižování rozdílů úrovně rozvoje mezi členskými zeměmi i mezi jednotlivými regiony a posilování sociální i ekonomické soudržnosti. Kohezní politika tedy významně působí na prosperitu celé Evropské unie i samotných členských států. Po vstupu do Evropské unie se Česká republika kohezní politiky plně účastní.

Nyní na přelomu programových období 2007 – 2013 a 2014 – 2020 je pro kohezní politiku připravena řada změn, které se samozřejmě budou týkat i České republiky. Cílem bakalářské práce je proto porovnání těchto dvou po sobě následujících programových období, zejména nalezení významných změn na úrovni Evropské unie a v návaznosti i v České republice. Toto téma je ovšem velmi široké a nelze ho zcela postihnout. Proto bude práce zaměřena zejména na výrazné změny a problémy. Limity práce se nacházejí v dostupnosti oficiálních dokumentů týkajících se kohezní politiky, které jsou postupně sestavovány, aktualizovány a schvalovány, jelikož nové programové období 2014 – 2020 se nachází v počátcích. Důslednou analýzu bude možné provést po skončení a následném zhodnocení tohoto období. Nyní lze vývoj do budoucna pouze predikovat na základě dostupných informací.

Práce je rozdělena do několika oddílů. Prvním je literární rešerše, která se zabývá základními pojmy, strukturou kohezní politiky a jejími nástroji. Naznačuje také systém fungování kohezní politiky v České republice a vztah s Evropskou unií. Dalším oddílem je praktická část věnovaná porovnání programových období. Jsou zde porovnány strategické dokumenty, priority kohezní politiky i priority a operační programy na úrovni České republiky. Dále jsou popsány hlavní změny navržené Evropskou komisí, které mají vliv na celý systém fungování kohezní politiky. Naznačeny jsou také nejvýraznější problémy minulého období a snaha o budoucí nápravu v novém programovém období. Dále budou následovat výsledky, ve kterých

budou zahrnuty limity práce, výhody a nevýhody změn pro Českou republiku a predikce. Poslední částí práce bude závěr, který zhodnotí výsledky srovnání programových období a zhodnotí naplnění cíle práce.

2 Literární rešerše

2.1 Kohezní politika Evropské unie

Kohezní politika je jednou z hlavních politik Evropské unie. V zakládacích smlouvách se nachází již od roku 1986. Ovšem historický vývoj, který vedl až k současné podobě kohezní politiky, je složitějším a mnohaletým procesem, který započal již roku 1957 založením Evropského sociálního fondu. Tato politika je založena na principu solidarity mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie, kdy bohatší státy podporují státy chudší. Je také nazývána regionální politikou nebo politikou hospodářské a sociální soudržnosti. Všeobecným hlavním cílem kohezní politiky Evropské unie je snižování rozdílů úrovně rozvoje mezi jednotlivými regiony, posilování ekonomické i sociální koheze, zvyšování kvality života všech obyvatel Evropské unie a z toho plynoucí prosperita celého Společenství. Dále se kohezní politika soustředí na teritoriální kohezi, to znamená na územní soudržnost pomocí meziregionální, přeshraniční a nadnárodní spolupráce. Trendem v posledních letech je důraz na udržitelný rozvoj, inovace, konkurenceschopnost jednotlivých regionů, členských států i samotné Evropské unie jako otevřené a soudržné společnosti, která je schopná se přizpůsobovat rychle se měnícím globálním podmínkám. Politika hospodářské a sociální soudržnosti patří vedle společné zemědělské politiky mezi nedůležitější evropské agendy. Na její uskutečňování je uvolňováno značné množství zdrojů. Jedná se až o jednu třetinu rozpočtu Evropské unie.

Úkoly regionální politiky:

- Podpora harmonického a udržitelného rozvoje ekonomických činností
- Vysoká úroveň zaměstnanosti
- Ochrana a zlepšování životního prostředí na území celé Evropské unie

Obecně se dle 3. a 4. kohezní zprávy Evropské komise regionální politika orientovala na realizaci Lisabonské strategie (König, 2009; Boháčková & Hrabánková, 2009). Tato strategie je komplexním dokumentem, který představuje plán obnovy

Evropské unie a transformace evropské ekonomiky. Týká se hospodářských, ekonomických a ekologických témat. Strategie byla schválena v Lisabonu na zasedání Evropské rady na jaře roku 2000. Je zaměřena na ekonomický růst a konkurenceschopnost Evropské unie zejména ve vztahu k USA a její platnost byla stanovena do roku 2010, kdy bude nahrazena novou strategií rozvoje. Základním a velmi ambiciózním cílem bylo vytvoření nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomiky světa, která by byla založena na znalostech, inovacích, podporovala by vysokou zaměstnanost a sociální soudržnost.

Byly vytyčeny následující hlavní směry:

- Informační společnost pro všechny
- Vytvoření evropského výzkumného prostoru
- Odstranění překážek pro podnikání, zejména pro malé a střední podniky
- Ekonomická reforma spojená s dokončováním vnitřního trhu
- Vytvoření integrovaných finančních trhů
- Lepší koordinace makroekonomických politik
- Aktivní politika zaměstnanosti
- Modernizace evropského sociálního modelu

Časový rámec na uskutečnění vytyčených cílů byl deset let. Během prvních pěti let platnosti Lisabonské strategie se vytyčené cíle nedařilo plnit vzhledem k tomu, že byly podloženy velmi optimistickými ekonomickými předpověďmi při tvorbě a schválení strategie. Ve druhé polovině proto po zhodnocení dle zadání Evropské komise nezávislou skupinou, která byla vedena tehdejším nizozemským předsedou vlády Wim Kokem, byla pozornost dle výsledné zprávy soustředěna na tyto priority, které jsou již méně ambiciózní než v původní Lisabonské strategii:

- Vytváření znalostní společnosti
- Dokončení vnitřního trhu a podpora soutěže
- Příznivé klima pro podniky
- Pružný a integrovaný trh práce
- Ochrana životního prostředí a udržitelný rozvoj

Na základě této zprávy pak bylo Evropskou komisí zpracováno Střednědobé hodnocení Lisabonské strategie. To bylo předloženo na zasedání Evropské rady roku 2005. Na základě této zprávy bylo navrženo zúžení počtu prioritních témat, která jsou rozdělena do tří bloků:

- Učinit Evropu atraktivnějším místem pro investice a zaměstnání
- Znalosti a inovace pro růst
- Vytváření více lepších pracovních míst (Houska, 2006)

Po uplynutí desetiletého horizontu určeného pro Lisabonskou strategii byla tato strategie nahrazena novým dokumentem určujícím směřování Evropy po roce 2010. Jedná se o strategii Evropa 2020, která byla schválena 17. června 2010. Tento dokument představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s výhledem až do roku 2020 a udává, jak by v roce 2020 měla Evropa vypadat. Strategie je také zaměřena na ekonomický růst, ovšem s důrazem na znalostní ekonomiku, udržitelnost, územní a sociální začleňování. Strategie Evropa 2020 se jako hlavní dokument hospodářské strategie do budoucna dotýká mnohých politik Evropské unie a tedy také kohezní politiky. Bude mít výrazný vliv na celou Evropskou unii i jednotlivé členské státy, které na základě této strategie volí národní priority a cíle. Prioritní pro strategii Evropa 2020 je překonání ekonomické krize a vytvoření podmínek pro konkurenceschopnější ekonomiku s vysokou zaměstnaností. Hospodářský růst by ale podle Evropy 2020 měl být hlavně udržitelný (konkurenceschopný průmysl, pokrok k nízkouhlíkové ekonomice, využívání obnovitelných zdrojů), inteligentní (efektivní investice do vzdělávání, výzkumu, inovací) a inkluzivní (tvorba pracovních míst, snižování chudoby). Zároveň bylo stanoveno pět navzájem provázaných cílů, které se vzájemně podporují. Například investicemi do ekologických technologií budou zmírněny klimatické změny a budou vytvořeny nové obchodní příležitosti. Dalším příkladem provázanosti cílů může být zlepšení a zefektivnění vzdělávání a z toho plynoucí vyšší zaměstnanost a snižování chudoby.

Dne 17. 6. 2010 byly Evropskou komisí schváleny následující cíle strategie Evropa 2020:

- Zaměstnanost (snaha o dosažení 75% zaměstnanosti ve věkové kategorii 20 až 64 let, podpora zaměstnanosti mladých a starších lidí, efektivní integrace legálních migrantů, začleňování osob s nízkou kvalifikací do pracovního procesu)
- Výzkum a vývoj (investovat do této oblasti 3% HDP Evropské unie, zlepšení podmínek pro výzkum a vývoj)
- Změna klimatu a udržitelné zdroje energie (snížení emisí skleníkových plynů o 20 – 30% oproti hodnotám z roku 1990, zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na 20%, zvýšení energetické účinnosti o 20%)
- Vzdělávání (snížení míry nedokončení studia pod 10%, snaha o dosažení alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaných lidí ve věkové kategorii 30 až 34 let)
- Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení (snížit alespoň o 20 milionů počet lidí, kteří žijí v chudobě a sociálním vyloučení nebo jsou tímto ohroženi) (Evropská komise, 2014a; Vláda ČR, 2014)

2.2 Zásady kohezní politiky

Poskytování finančních prostředků z fondů Evropské unie probíhá na základě společně definovaných obecných zásad. Tyto zásady jsou vždy pro dané programové období obsaženy v nařízeních Rady a v jednotlivých obdobích neprocházejí příliš radikálními změnami, zůstávají spíše konzistentní. Jedná se o doplňkovost, provázanost, koordinaci a soulad; programování; partnerství; územní úroveň provádění; proporcionální intervence; sdílené řízení; adicionalitu; rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace; udržitelný rozvoj.

2.2.1 Doplňkovost, provázanost, koordinace a soulad

Tyto zásady jsou podstatné z hlediska začleňování priorit Evropské unie do národních politik a záměrů. Finanční prostředky ze strukturálních fondů, které plynou do jednotlivých členských zemí, mají pouze doplňkový charakter. To zajišťuje současně

i provázanost s ostatními politikami Evropské unie. Aktivita členských zemí musí tedy být v souladu se záměry celého Společenství a musí se vzájemně doplňovat. Zásady doplňkovosti a provázanosti pak také znamenají soustředění na priority specifikované v rámci Lisabonské strategie (nyní již v rámci strategie Evropa 2020), zejména na podporu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Jelikož existuje více zdrojů finanční podpory, musí být tyto prostředky koordinovány, aby nedocházelo k nesrovnalostem nebo duplicitám. Koordinace zajišťuje efektivní využívání finančních prostředků fondů.

2.2.2 Programování

Zásada programování znamená proces organizování, rozhodování a financování, který probíhá na úrovni Evropské unie i členského státu. Některé výkonné pravomoci týkající se konkrétních projektů, byly přeneseny na jednotlivé členské státy, rámcové koordinační aktivity byly ponechány na úrovni Evropské unie. Programování probíhá na základě Strategických obecných zásad Společenství (Rada EU) v několika fázích. První fází je zpracování Národních regionálních plánů na úrovni členských států, poté je zpracován Národní strategický referenční rámec, který uvádí do souladu národní záměry se záměry a prioritami Evropské unie. Tento dokument je následně schválen Evropskou komisí. Poslední fází je pak příprava a schválení konkrétních operačních programů, které zastávají funkci víceletých plánů podpory ze strukturálních fondů. Na tyto programy pak navazují jednotlivé projekty.

2.2.3 Partnerství

Zásadou partnerství se rozumí úzká spolupráce administrativy na úrovni evropské, národní i lokální při všech fázích implementace strukturálních fondů. Jde o vytváření vazeb mezi Komisí a všemi kompetentními správními orgány včetně hospodářských a sociálních partnerů. Jde tedy o rozdělení kompetencí mezi všechny úrovně administrativy implementace. Zásada partnerství je vztažena především k operačním programům. Uplatňuje se při jejich přípravě, provádění, monitorování i hodnocení.

2.2.4 Adicionalita

Tato zásada zamezuje nahrazování národních finančních zdrojů zdroji ze strukturálních fondů Evropské unie. Podpora z fondů tedy představuje pouze doplněk veřejných výdajů v dané výši, které směřují do určité oblasti. Adicionalita je kontrolována ze strany Komise i ze strany členského státu. Výsledky ověřování jsou zveřejňovány Evropskou komisí.

2.2.5 Územní úroveň provádění

Snahou Evropské unie je přizpůsobení kohezní politiky místním podmínkám, problémům a potřebám. Proto za provádění jednotlivých operačních programů zodpovídají orgány na úrovni členských států. Cílem Evropské unie je v tomto ohledu zabránit prohlubování specifických problémů konkrétních regionů.

2.2.6 Proporcionální intervence

Zásada proporcionální intervence udává, že finanční zdroje poskytnuté na provádění intervencí z fondů Evropské unie musí být úměrné celkové výši finančních prostředků přidělených na daný operační program. Tato zásada je respektována v celém rozsahu provádění pomoci z fondů – například při výběru ukazatelů, hodnocení nebo při kontrole.

2.2.7 Rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace

Členské státy spolu s Evropskou komisí musí opatřeními v rámci pomoci z fondů zamezit potlačování rovnosti žen a mužů, diskriminaci na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, zdravotního postižení, sexuální orientace nebo věku.

2.2.8 Udržitelný rozvoj

Cíle kohezní politiky jsou úzce provázány se zásadami udržitelného rozvoje, s ochranou životního prostředí a se zlepšováním jeho kvality.

2.2.9 Sdílené řízení

Zásada sdíleného řízení znamená, že na řízení intervencí z fondů Evropské unie se podílejí jak členské státy, tak i Evropská komise, která si na své úrovni ponechává základní kompetence (Boháčková & Hrabánková, 2009; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009; Kolektiv autorů, 2008, Evropská komise, 2014¹).

Základní povinnosti v rámci sdíleného řízení připadající Evropské komisi:

- Kontrola existence a řádného fungování řídicích a kontrolních systémů členských zemí
- Stanovení platebních lhůt
- Pozastavení plateb v případě selhání řídicích a kontrolních systémů členských států
- Kontrola úhrady předběžných plateb (Boháčková & Hrabánková, 2009)

2.3 Klasifikace územních statistických jednotek

Do roku 1988 v Evropské unii neexistovalo jednotné členění regionů členských států. Nejednotnost v členění států způsobovala nemožnost vzájemného srovnání regionů a efektivně volit přístupy regionální politiky. Proto v roce 1986 bylo zpracováno jednotné vymezení územních jednotek v dokumentu s názvem Systemizace územních statistických jednotek NUTS. Pomocí tohoto dokumentu byly státy Evropské unie rozděleny na srovnatelné územní celky. Ovšem až do roku 2003, kdy došlo k přijetí Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS), nebylo toto dělení legislativně zakotveno, ačkoli bylo již využíváno. Nařízení nahradilo dokument Systemizace územních statistických jednotek NUTS.

Stanovení společné klasifikace územních statistických jednotek respektovalo následující skutečnosti:

- Stanovení regionů na základě objektivních kritérií (zajištění nestrannosti)
- Stabilizace regionů (co nejméně změn ve vymezení regionů)

¹ Získáno dne 22. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/how/principles/index_cs.cfm

- Vymezení minimálně tří úrovní hierarchického členění, přičemž členské státy mohou mít dle vlastního uvážení další úrovně členění

Každý členský stát je rozdělen do tří úrovní těchto územních statistických jednotek – NUTS I, NUTS II, NUTS III. Tyto jednotky jsou stanoveny na základě počtu obyvatel.

Tabulka 1 - Klasifikační kritérium NUTS

Úroveň NUTS	Počet obyvatel	
	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

(MMR ČR, 2006)²

Česká republika je dle historické tradice dělena na 14 krajů. Kraje odpovídají dle počtu obyvatel úrovni NUTS 3. Ovšem podpora z fondů je směřována především do regionů na úrovni NUTS 2. Proto byly v České republice vytvořeny tzv. regiony soudržnosti, které odpovídají úrovni NUTS 2. Tyto regiony jsou vedeny regionálními radami.

Konkrétně se jedná o následující regiony soudržnosti:

- Severozápad
- Severovýchod
- Jihovýchod
- Jihozápad
- Střední Čechy
- Střední Morava
- Moravskoslezsko
- Hlavní město Praha

² Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

Všechny regiony kromě regionu Hlavní město Praha v programovém období 2007 – 2013 čerpají podporu v rámci Cíle – Konvergence. Hlavní město Praha čerpá z Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Dále lze členské státy dělit na menší celky, které již nejsou využívány ohledně čerpání finančních prostředků z fondů. Tyto celky se nazývají místní administrativní jednotky tzv. LAU (MMR ČR, 2006; Boháčková & Hrabánková, 2009; Kolektiv autorů, 2008).

Tabulka 2 - Územněsprávní statistické členění

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS 1	Stát	1
NUTS 2	Regiony soudržnosti	8
NUTS 3	Kraje	14
LAU 1	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU 2 Obce	Obce	6249

(MMR ČR, 2006)

2.4 Nástroje kohezní politiky

Hlavními nástroji, pomocí nichž je politika hospodářské a sociální soudržnosti uskutečňována, jsou fondy Evropské unie. Pomocí těchto fondů dochází k přerozdělování finančních prostředků a k snižování ekonomických rozdílů mezi jednotlivými regiony i mezi samotnými členskými státy. Konkrétně se jedná o strukturální fondy a o Fond soudržnosti. Fondy financují projekty, jejichž prostřednictvím jsou postupně uskutečňovány vytyčené cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti (MMR ČR, 2014a; Boháčková & Hrabánková, 2009; Evropská komise, 2014³; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

³ Získáno dne 26. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm

2.4.1 Strukturální fondy

Existují dva strukturální fondy. Prvním je Evropský fond pro regionální rozvoj a druhým je Evropský sociální fond. Tyto strukturální fondy jsou určeny převážně pro chudší regiony nebo pro regiony jinak znevýhodněné. Znevýhodněnými regiony například mohou být venkovské oblasti, oblasti s minimální hustotou obyvatelstva, problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti a další. Finanční prostředky jsou ze strukturálních fondů poskytovány v pravidelných sedmiletých obdobích, tzv. programových obdobích. Od programového období 2000 – 2006 fondy poskytují prostředky dle územního principu. To znamená, že na rozdíl od minulých programových období jsou prostředky poskytovány přímo oblastem na úrovni NUTS II. a NUTS III. a nikoli členským státům. Rovněž je kladen důraz na soulad záměrů Evropské unie a záměrů dané národní aktivity (jednotlivých projektů). Pro poskytnutí těchto prostředků musí členské země respektovat cíle a priority kohezní politiky Evropské unie. Toto kritérium se stává jedním z hlavních při rozhodování o přidělování finančních prostředků z fondů Evropské unie (MMR ČR, 2014; Boháčková & Hrabánková, 2009; Evropská komise, 2014⁴; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

2.4.1.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Hlavním cílem Evropského fondu pro regionální rozvoj je zvyšování ekonomické a sociální soudržnosti. Pomocí prostředků z tohoto fondu jsou vyrovnávány rozdíly mezi jednotlivými regiony. Tento fond je v porovnání dle objemu finančních prostředků největším ze strukturálních fondů. Poskytuje prostředky pro všechny tři cíle z programového období 2007 – 2013. Je zaměřen na zvyšování výkonnosti hospodářství a jeho modernizaci, vytváření a ochranu udržitelných pracovních míst a zajištění udržitelného rozvoje. Svými intervencemi zasahuje do mnoha různých oblastí působení kohezní politiky. Investice jsou soustředěny do následujících prioritních oblastí.

- Inovace a výzkum
- Digitální agenda
- Podpora malým a středním podnikům

⁴ Získáno dne 26. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm

- Nízkouhlíkové hospodářství (Evropská komise, 2014⁵)

Intervence se pak zaměřují zejména na tyto investiční oblasti:

- Produktivní investice, podporující tvorbu a ochranu udržitelných pracovních míst
- Investice do infrastruktury
- Investice na podporu regionálního a místního rozvoje (Boháčková & Hrabánková, 2009)

Institucionálně je pro činnost fondu v rámci Cíle Konvergence stanoveno jedenáct priorit, které jsou závislé na potřebách a specifických podmínkách daného členského státu:

- Výzkum a technologický rozvoj, inovace a podnikání, přenos technologií a informací do podnikové sféry, podpora služeb pro podnikatele, podpora spolupráce terciální sféry s praxí apod.
- Budování informační společnosti, rozvoj elektronické komunikační infrastruktury, zavádění a účinné využívání informačních a komunikačních technologií
- Rozvoj místních iniciativ
- Životní prostředí včetně vodního hospodářství, odpadového hospodářství, zmírnění následků klimatických změn, sanace zamořených oblastí, podpora biodiverzity, investice do oblastí NATURA 2000, udržitelné výrobní postupy
- Prevence rizik
- Cestovní ruch včetně propagačních služeb a obecně zlepšení nabídky služeb s vyšší přidanou hodnotou
- Investice do kultury
- Investice v oblasti dopravy a související investice při zohlednění životního prostředí

⁵ Získáno dne 26. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_cs.cfm

- Investice v oblasti energetiky
- Investice v oblasti vzdělání
- Investice do zdravotnické a sociální infrastruktury

Pro Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost jsou stanoveny následující priority:

- Inovace a znalostní ekonomika
- Životní prostředí a předcházení rizikům
- Přístup k dopravním a telekomunikačním službám obecného hospodářského zájmu

Pro Cíl Evropská územní spolupráce jsou dány tyto priority:

- Rozvoj přeshraničních, hospodářských, sociálních a environmentálních činností prostřednictvím společných strategií pro udržitelný územní rozvoj
- Navázání a rozvoj nadnárodní spolupráce, včetně dvoustranné spolupráce mezi pobřežními regiony
- Posílení účinnosti regionální politiky (Boháčková & Hrabánková, 2009, s. 117-118)

Jsou z něj tedy financovány tzv. investiční (neboli infrastrukturní) projekty. Jedná se například o výstavbu silnic, železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, podporu inovačního potenciálu podnikatelů, rozvoj a obnovu sportovních areálů, rekonstrukci kulturních památek, výsadbu regenerační zeleně, zavádění elektronické veřejné správy a další (MMR ČR, 2014⁶; Boháčková & Hrabánková, 2009; Evropská komise, 2014; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

⁶ Získáno dne 27. 1. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

2.4.1.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je zaměřen na podporu zaměstnanosti, rozvoj lidských zdrojů a zlepšování vzdělání v nejméně rozvinutých regionech a členských státech Evropské unie. Je nejdůležitějším nástrojem zaměřeným na lidské zdroje. Podporuje nejchudší skupiny obyvatel Evropské unie. Působí prostřednictvím posilování sociálních programů jednotlivých členských států, pomáhá ohroženým skupinám obyvatelstva a prosazuje rovné příležitosti na trhu práce. Rovněž zlepšuje možnosti mobility pracovníků v Evropské unii. V období 2007 – 2013 fond sloužil především k naplňování Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Cíle – Konvergence (MMR ČR, 2014⁷; Boháčková & Hrabánková, 2009; Evropská komise, 2014⁸; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

Dle Nařízení Rady (ES) jsou pro Evropský sociální fond vymezeny následující úkoly:

- Zvyšování přizpůsobivosti pracovníků a společností, podniků a podnikatelů
 - Systémy strategie celoživotního vzdělávání v podnicích
 - Podpora podnikání a inovací
 - Tvorba a inovačních a produktivnějších způsobů organizace práce
 - Specifické služby pro zaměstnanost, odbornou přípravu
 - Tvorba systémů na predikci ekonomických změn v souvislosti s požadavky na pracovní místa
- Zlepšování přístupu k zaměstnání a udržitelnost
 - Modernizace a posilování institucí trhu práce
 - Preventivní opatření na trhu práce
 - Opatření podporující aktivní stárnutí a prodlužování pracovního života
 - Podpora podnikání a zakládání podniků
 - Opatření na zlepšení pozice žen na pracovním trhu, snížení segregace dle pohlaví
 - Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání

⁷ Získáno dne 27. 1. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

⁸ Získáno dne 27. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm

- Zvláštní opatření na zvýšení zaměstnanosti u přistěhovaleckých skupin
- Zlepšení procesu integrace přistěhovalců
- Zlepšení sociálního začlenění znevýhodněných osob
 - Integrace a zapojení znevýhodněných obyvatel Evropské unie na trhu práce
 - Boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a v profesním postupu
- Posílení lidského kapitálu
 - Reformy systémů vzdělávání a odborné přípravy
 - Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě
 - Zvyšování dostupnosti a kvality vzdělání
 - Rozvoj lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací (Boháčková & Hrabánková, 2009, s.108)

Pomocí tohoto fondu jsou financovány tzv. neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, například rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním znevýhodněním, děti, mládež, etnické skupiny, tvorba a rozvoj inovativních vzdělávacích programů, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti a další (MMR ČR, 2014⁹; Boháčková & Hrabánková, 2009; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

2.4.2 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti neboli Kohezní fond je zaměřen na podporu méně rozvinutých států Evropské unie nikoli na podporu regionů. Byl založen v roce 1994 na základě Nařízení Rady. Je zřízen za účelem posílení solidarity, hospodářské, sociální a územní soudržnosti Unie v zájmu podpory udržitelného rozvoje. Soudržnost je považována za hlavní předpoklad úspěchu celé Evropské unie. Podporuje státy, jejichž HDP nedosahuje 90% HDP průměru Evropské unie. Dále musí mít členský stát sestaven tzv. konvergenční program, který vede ke splnění podmínek ekonomického sblížení. Svým působením snižuje sociální i hospodářské rozdíly mezi členskými státy v návaznosti na trvale udržitelný rozvoj s přihlédnutím ke specifickým potřebám jednotlivých členských států. Je tedy soustředěn na Cíl – Konvergence. Pro čerpání

⁹ Získáno dne 27. 1. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

z tohoto fondu nyní platí stejná pravidla jako pro čerpání z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu. Jde o postup přípravy programů, monitorování apod., tyto podmínky obsahuje Nařízení o společných ustanoveních. Toto nařízení vydal Evropský parlament a Rada. Z fondu soudržnosti jsou financovány investiční (infrastrukturní) projekty, které se soustředí na dopravní infrastrukturu a životní prostředí. Fond tedy přispívá například na transevropské dopravní sítě, které jsou prioritou pro Evropskou unii, dále přispívá na projekty, které prokazatelně souvisejí se zlepšováním životního prostředí. Jde například o oblasti energetické účinnosti, využívání obnovitelných zdrojů energie, podporu veřejné dopravy, která sníží zátěž měst, týkající se osobních automobilů apod. Finanční prostředky plynoucí členskému státu z tohoto fondu mohou být pozastaveny, pokud daný stát vykazuje nepřiměřeně vysoký veřejný deficit. O pozastavení rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou. Členský stát musí do určité doby po upozornění sjednat nápravu nebo alespoň přijmout opatření, které k nápravě dané situace povede. Pak lze z Kohezního fondu dále čerpat finanční prostředky (MMR ČR, 2014¹⁰; Boháčková & Hrabánková, 2009; Evropská komise, 2014¹¹; König, 2009; Stejskal & Kovárník, 2009).

2.5 Řízení fondů Evropské unie

Fungování kohezní politiky musí být pro efektivní fungování řádně institucionálně zabezpečeno. Byly proto vytvořeny systémy řídicích, platebních a kontrolních orgánů, které zabezpečují proces administrace a implementace programů a projektů. Samostatný systém orgánů funguje jak na evropské úrovni, tak i na úrovni národní a na úrovni jednotlivých operačních programů.

Jedná se o tyto subjekty:

- Řídicí subjekt
- Zprostředkující subjekt
- Platební orgán (agentura)
- Monitorovací výbor

¹⁰ Získáno dne 28. 1. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

¹¹ Získáno dne 28. 1. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/index_cs.cfm

- Příjemce finanční pomoci - konečný subjekt (Boháčková & Hrabánková, 2009; MMR ČR, 2014)

2.5.1 Řízení na úrovni Evropské unie

Na úrovni Evropské rady, která je vrcholným orgánem Evropské unie a určuje směřování celého společenství, probíhají jednání o finanční perspektivě na dané období. V Evropské radě zasedají hlavní představitelé jednotlivých členských států. Rozhodují jednomyslnou shodou o klíčových politikách Společenství a také o finančních prostředcích, které budou přiděleny na jejich uskutečňování. Na základě tohoto rozhodnutí pak Evropská komise sestaví Návrh evropské legislativy. Jedná se o soubor nařízení obsahující pravidla a zásady pro využívání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie. Tyto prostředky jsou poté přerozděleny pomocí fondů. Návrh evropské legislativy je dále schválen na úrovni Evropského parlamentu a Rady EU. Rada EU poté schválí Strategické obecné zásady Společenství. Tyto zásady obsahují záměry a priority vývoje Evropské unie. Tento dokument slouží jako podklad členským státům při přípravě Národních strategických referenčních rámců a při přípravě operačních programů. V této fázi již členské státy mohou přistoupit k přípravě svých Národních strategických referenčních rámců (NSRR) i Národních rozvojových plánů. Zde konkretizují oblasti podpory a cíle, do nichž bude pomoc z fondů Evropské unie směřována. Národní strategický referenční rámec obsahuje systém vypracovaných operačních programů, které chce členský stát uskutečnit na základě čerpání prostředků fondů. Po dokončení mají povinnost členské státy předložit Národní strategický referenční rámec Evropské komisi, která přezkoumá soulad tohoto dokumentu se Strategickými obecnými zásadami. Pokud jsou nalezeny nesrovnalosti, pak členský stát zjedná nápravu. Po schválení je již čerpání z fondů v kompetenci daného členského státu. Evropská komise však nadále tento proces monitoruje, vyhodnocuje a zajišťuje zasilání finančních prostředků z fondů. (MMR ČR, 2014a)

2.5.2 Řízení na úrovni členských států

Pro řízení a koordinaci byly v České republice zřízeny následující instituce:

- Národní orgán pro koordinaci

- Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor
- Platební a certifikační orgán – Národní fond
- Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu (MMR ČR, 2014a)

Národní orgán pro koordinaci

Národní orgán pro koordinaci je zastřešující institucí pro systém všech operačních programů, které čerpají finanční podporu ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti. Tento orgán také zodpovídá za Národní strategický referenční rámec. V kompetenci tohoto orgánu je příprava NSRR i NRP a dialog s Evropskou komisí. Pro Českou republiku je tímto orgánem Ministerstvo pro místní rozvoj, v jehož rámci je zřízen Národní orgán pro koordinaci. V jeho kompetenci je realizace NSRR. Zodpovídá Vládě České republiky. Sestavuje jednotný rámcový postup pro řízení, realizaci, monitorování a kontrolu operačních programů (tzn. koordinaci jednotného implementačního prostředí) a zabezpečuje jednotný informační systém politiky hospodářské a sociální soudržnosti, řídí nastavení tohoto systému v oblasti nakládání s informacemi a zajišťuje efektivnost monitorovacího systému. Vede také poradní výbory a tematické pracovní skupiny, vydává metodické dokumenty závazné pro všechny řídicí orgány a dále také zajišťuje informační kampaň přístupnou veřejnosti.

NOK vykonává zejména tyto činnosti:

- vydává pokyny a metodiky závazné pro všechny řídicí orgány operačních programů, zejména v oblastech řízení, implementace, monitorování, provádění evaluací, sběru dat a jejich elektronické výměny, nastavení a činnosti monitorovacích výborů,
- podporuje rozvoj institucionálních a administrativních kapacit, znalostí a dovedností pracovníků zapojených do realizace operačních programů,
- zajišťuje stanovení základních kritérií pro výběr projektů pro naplňování čtyř strategických cílů NSRR,
- zabezpečuje činnost pracovní skupiny pro evaluaci,

- zajišťuje plně integrovaný jednotný monitorovací systém na všech úrovních implementace, poskytující potřebná data pro řízení, monitorování a vyhodnocování programů a projektů,
- garantuje tok informací z Evropské komise všem řídicím orgánům a zpět,
- vytváří podmínky pro vyhodnocování účinnosti kontrolních mechanismů,
- dohlíží na respektování pravidel veřejné podpory (a regionální podpory), upravených příslušnými evropskými a národními předpisy,
- vypracovává metodiku pro požadavky na žadatele a metodiku způsobilých výdajů,
- vytváří metodiku pro stanovení indikátorů a sledování jejich plnění,
- řídí a koordinuje sledování plnění horizontálních témat,
- zajišťuje plnění úkolů týkajících se informovanosti a publicity na národní úrovni realizace politiky HSS a koordinuje aktivity řídicích orgánů v této oblasti,
- předkládá vládě návrhy systémových opatření zejména v případech nízkého výkonu čerpání pomoci, objektivních překážkách její realizace, případně neplnění povinností vyplývajících z nařízení,
- koordinuje a podílí se na vypracování výročních zpráv předkládaných Evropské komisi,
- zajišťuje vypracování dalších zpráv, včetně části NPR věnované podpoře Lisabonské strategie prostřednictvím fondů EU,
- předkládá strategické zprávy o pokroku dle čl. 29 obecného nařízení (MMR ČR, 2014a).

Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor

Monitorovací výbor zodpovídá za proces koordinace, jehož se účastní i subjekty a partneři zapojení do implementace. V jeho kompetenci je projednávání a doporučování finančních a věcných změn schválených operačních programů, projednávání změn a návrhů procedurálních postupů a zásad. Řídí monitorovací a informační systém a také se zabývá institucionálními strukturami. Odborné, organizační, administrativní a technické podklady pro fungování Řídícího a koordinačního výboru poskytuje Národní orgán pro koordinaci.

Pro období 2007 – 2013 byly zřízeny tyto konkrétní koordinační výbory dle čtyř strategických cílů NSRR:

- Koordinační výbor Konkurenceschopná česká ekonomika
- Koordinační výbor Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
- Koordinační výbor Aktivní prostředí
- Koordinační výbor Vyvážený rozvoj území (MMR ČR, 2014a)

Platební a certifikační orgán – Národní fond

V každém členském státě je zřízen pouze jeden platební a certifikační orgán. Pro Českou republiku je tímto orgánem odbor Národního fondu Ministerstva financí. Zabezpečuje pohyb finančních prostředků z fondů Evropské unie pro všechny schválené operační programy (MMR ČR, 2014a).

Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu

Pro Českou republiku byla jediným auditním orgánem stanovena Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu v rámci Ministerstva financí. Pomocí auditů zabezpečuje efektivní fungování implementačního systému podpory z fondů Evropské unie (MMR ČR, 2014a).

2.5.3 Řízení na úrovni operačních programů

Řízením a koordinací jednotlivých operačních programů se zabývá systém orgánů, který je vytvořen vždy pro každý program zvlášť. Tento systém sestává z řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu a monitorovacího výboru. Řídicím orgánem pro konkrétní tematický operační program je oborové ministerstvo, pod které dané téma spadá. Pro regionální operační programy jsou řídicími orgány regionální rady regionů soudržnosti. Jejich úkolem je rámcové zabezpečení a vedení jednotlivých operačních programů, výběr projektů a dohled nad jejich realizací. Zprostředkující subjekty zajišťují komunikaci se žadateli a realizátory projektů. Mají pobočky na regionální úrovni (např. Úřady práce atd.) nebo tuto činnost vykonávají odbory na

jednotlivých ministerstvech. Pro regionální operační programy (OP), OP pro Prahu a OP cíle Evropské územní spolupráce jsou místo zprostředkujících subjektů zřízeny společné technické sekretariáty, regionální subjekty. V některých případech mohou tyto činnosti převzít přímo řídicí orgány. Monitorovací výbor na úrovni operačního programu dohlíží na realizaci konkrétních fází programu, řeší související problémy, schvaluje závěrečnou a výroční zprávu za operační program. Může také navrhnout změny v dokumentech operačních programů. Příjemci podpory mohou být například podnikatelé, neziskové organizace, univerzity, školy atd. Mají zodpovědnost za realizaci projektů a za jejich provedení v souladu s pravidly, předkládají návrhy řídicím nebo zprostředkujícím orgánům. Po schválení projektu s těmito orgány uzavírají tzv. smlouvu o poskytnutí pomoci (MMR ČR, 2014a; MMR ČR, kolektiv pracovníků, 2007).

2.6 Dohoda o partnerství

Dohoda o partnerství je dokument, který zpracovává každá členská země Evropské unie a předkládá ho ke schválení Evropské komisi. Podkladem pro zpracování Dohody je detailní analýza ekonomické i sociální situace, potřeb dané země, předpokládaný budoucí vývoj, růstový potenciál, hodnocení minulých programových období a jejich návaznost na období následující. Na základě těchto informací jsou stanoveny na úrovni členských států ve spolupráci s partnery cíle a priority financování z fondů Evropské unie. Zúčastněnými jsou například hospodářští partneři, sociální partneři, akademická, nezisková a podnikatelská sféra a další. Zároveň je ovšem nutné, aby tyto priority byly v souladu se společnými cíli kohezní politiky Evropské unie. Dokument prostřednictvím priorit vymezuje efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů. Dále Dohoda také musí respektovat strategický dokument určující směr vývoje Evropské unie. Před rokem 2010 byla tímto dokumentem Lisabonská smlouva a po roce 2010 Strategie Evropa 2020. Dohoda také zastřešuje programy týkající se Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky (Ministerstvo pro místní rozvoj, Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství, 2014).

2.7 Národní strategický referenční rámec

Členské státy vždy na sedmileté programové období zpracovávají nový programový a strategický dokument. V tomto dokumentu země specifikují priority a cíle, kterých chtějí prostřednictvím fondů Evropské unie v daném programovém období dosáhnout. Dále je stanoven rozpočet, způsoby řízení, koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Dokument obsahuje také konkrétní operační programy pro členskou zemi. Cíle a priority musí být v souladu se základními strategickými dokumenty Evropské unie, především se Strategickými obecnými zásadami Společenství, s Dohodou o partnerství a s Národním rozvojovým plánem sestaveným na úrovni členského státu. Dokument musí být schválen Evropskou komisí. Národní rozvojový plán obsahuje analýzu stavu země, hodnotí vývoj v oblasti kohezní politiky a určuje směr vývoje v následujícím programovém období. V NSRR jsou také specifikovány silné stránky, kterých lze využít pro rozvoj konkurenceschopnosti, a slabé stránky, které mohou negativně ovlivňovat vývoj členského státu. Ne vždy jsou priority členského státu a Evropské unie dokonale sladěny, proto je vytvořen určitý kompromis s přihlédnutím ke specifickým potřebám dané členské země. Dokument vymezující soulad Strategických obecných zásad Společenství a Národního rozvojového plánu je Národní strategický referenční rámec. Je v něm také popsán mechanismus čerpání a toky finančních prostředků z fondů. Pro období 2007 – 2013 je tvorba NRP a NSRR v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj. Řídící a koordinační výbor, kterému předsedá ministr pro místní rozvoj, dohlíží na plnění priorit a záměrů Národního strategického rámce (MMR ČR, 2007; MMR ČR, kolektiv pracovníků, 2007; Stejskal & Kovárník, 2009).

2.8 Operační program

Kohezní politika je uskutečňována na základě schválených operačních programů. Ty jsou vždy sestavovány nově pro každé programovací období, aby tak reflektovaly aktuální potřeby států ovšem vždy s ohledem na kontinuálnost vývoje s minimálním počtem nutných změn. Projekty jsou sestavovány a vybírány na základě strategických dokumentů (NRP, NSRR, dokumenty vydané EU), musí aktivně řešit identifikované problémy země (regionu). Tento přístup zajišťuje tzv. prioritní osa, kterou obsahuje každý operační program. Tím je zajištěn soulad programu s prioritami kohezní politiky

Evropské unie. Prioritní osy udávají oblasti, na které mohou být finanční prostředky z fondů využity. Dále jsou specifikovány oblasti podpory jako podmnožiny prioritních os.

Programy lze rozdělit do těchto skupin:

- Vnitrostátní operační programy
- Regionální operační programy
- Přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce (Evropská komise, 2014¹²)

Sestavený operační program je oficiálním dokumentem a musí tedy mít náležitou strukturu. Obsahuje tyto části:

- Úvod
- Zdůraznění potřeby programu (analýza současné sociální a ekonomické situace v dané oblasti)
- Popis strategie zvolené k odstranění identifikovaných problémů, definice cílů operačního programu, vazba na ostatní operační programy, vztah k horizontálním tématům
- Konkretizace zaměření OP (prioritní osy, oblasti podpory, typy projektů realizovatelných v rámci dané oblasti podpory, vymezení příjemců podpory, monitorovací identifikátory atd.)
- Finanční zajištění programu, rozdělení prostředků mezi jednotlivé prioritní osy
- Popis řízení OP (role institucí zapojených do řízení programu, způsob monitorování, hodnocení, kontrola, publicita)
- Přílohy (MMR ČR, 2007a)

¹² Získáno 5. 2. 2014

Dostupné z:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=CZ&gv_reg=ALL&gv_obj=ALL&gv_the=ALL&lan=CS&gv_per=2

Finanční podpora je poté přidělována jednotlivým konečným příjemcům na základě předložených vypracovaných projektů. Konečným příjemcem podpory může být podnik, obec, nezisková organizace či státní správa. Tyto projekty posuzuje příslušný řídicí orgán operačního programu, který projekt posoudí, zhodnotí a schválí. Následně je přidělena výše finanční podpory. Projekt musí být v souladu s prováděcími dokumenty a zároveň musí být v projektu jasně specifikováno, jakým způsobem budou pomocí projektu naplňovány priority a cíle stanovené v programu a tudíž i cíle kohezní politiky. Počty předložených i schválených projektů jsou pravidelně vykazovány v měsíčních monitorovacích zprávách, které vydává Národní orgán pro koordinaci (MMR ČR, 2007a; Boháčková & Hrabánková, 2009).

Graf 1 - Programování strukturální politiky

(Boháčková & Hrabánková, 2009), vlastní zpracování

3 Cíl a metodický postup

3.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analyzovat současnou kohezní politiku v návaznosti na Českou republiku, porovnat navzájem dvě po sobě následující programová období 2007 – 2013 a 2014 – 2020, postihnout změny, jejich možný dopad na kohezní politiku potažmo na celou Evropskou unii a Českou republiku a popsat postoj České republiky k vývoji kohezní politiky. Vzhledem k rozsahu tématu si práce klade za cíl postihnout zejména nejvýraznější změny nového programového období.

3.2 Metodický postup

K dosažení cíle bakalářské práce bude využito analytických metod, srovnávání, obsahových analýz a statistických údajů. Především budou zkoumány oficiální dokumenty týkající se postojů a návrhů ohledně budoucnosti kohezní politiky v programovém období 2014 – 2020, dokumenty hodnotící uplynulé programové období 2007 – 2013 na úrovni Evropské unie i na úrovni České republiky a informace k danému tématu zveřejněné jednotlivými ministerstvy a dalšími orgány. Rovněž budou zahrnuty odborné diskuze k tématu budoucnosti kohezní politiky. Nejdříve jsou porovnány změny plynoucí z rozhodnutí Evropské unie. Jedná se například o změny v rozpočtu Evropské unie, změny tematického zaměření kohezní politiky, některých jejích pravidel a zaměření nástrojů. Poté jsou uvedeny změny na úrovni České republiky, které plynou ze zkušeností z minulého období, z doporučení Evropské komise a aplikují nová pravidla stanovená Evropskou unií. Jedná se například o změny priorit, alokací nebo operačních programů. Zmíněny také budou problémy minulého období a plánované řešení pro nové období, na které se chce Česká republika zaměřit. Limity dosažení cíle bakalářské práce se ovšem nacházejí v nedokončených přípravách programového období 2014 – 2020, jelikož proces vývoje kohezní politiky probíhá kontinuálně a nové období se nachází v počátcích. V tomto čase jsou stále vedeny diskuse o konečné konkrétní podobě dokumentů týkajících se kohezní politiky a jsou sladovány vrcholné dokumenty na úrovni České republiky i Evropské unie. Tyto dokumenty jsou průběžně aktualizovány a schvalovány. Nalezené změny pro období

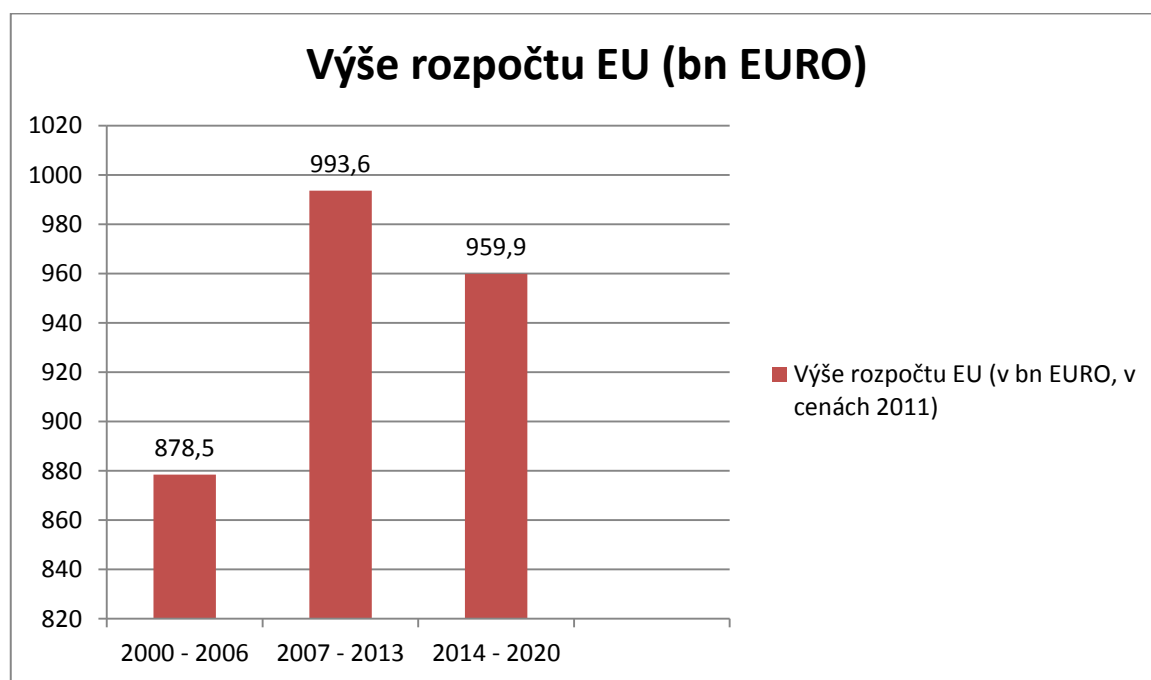
2014 – 2020 jsou poté vysvětleny a okomentovány. Ve výsledcích jsou uvedeny možné výhody a nevýhody těchto změn pro Českou republiku a zahrnuta je i predikce.

4 Srovnání programového období 2007 – 2013 a programového období 2014 – 2020

4.1 Víceletý finanční rámec

V listopadu 2013 byl Evropským parlamentem schválen návrh víceletého finančního rámce Evropské unie pro období 2014 – 2020. Je v něm stanovena maximální možná výše výdajů z rozpočtu Evropské unie v příštích sedmi letech na jednotlivé politiky Společenství a na další účely. Debaty probíhaly již několik let před samotným schválením finančního rámce. V následujícím grafu je zobrazen vývoj rozpočtu Evropské unie ve třech po sobě následujících obdobích. Jsou zde pro srovnání využity ceny roku 2011. V současných cenách je rozpočet stanoven na 1082 mld. EURO.

Graf 2 - Rozpočet EU na základě víceletého finančního rámce

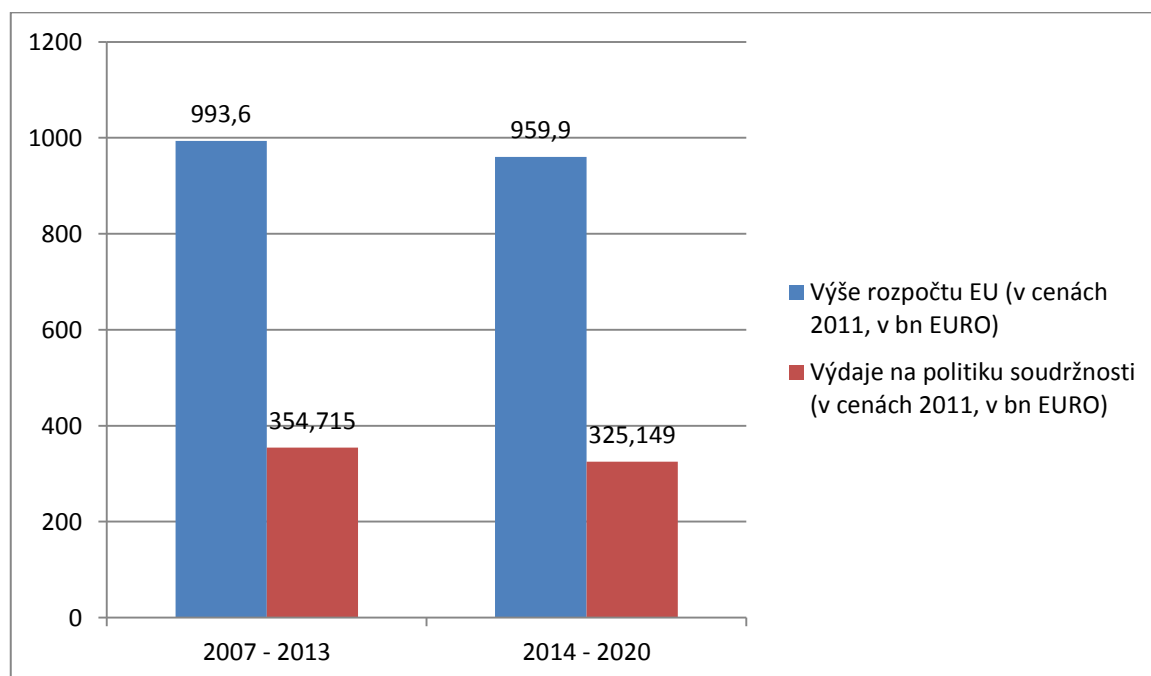
(Evropská komise, 2013¹³), vlastní zpracování

¹³ Získáno dne 5. 3. 2014

Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1004_cs.htm

Kohezní politika stabilně tvoří po společné zemědělské politice nejvýznamnější část výdajů z rozpočtu Evropské unie. V programovém období bylo na kohezní politiku vynakládáno 35,7% prostředků z rozpočtu Evropské unie. V období 2014 – 2020 budou výdaje na kohezní politiku tvořit 34% (přesněji 33,88%). V současných cenách se jedná o částku 366,791 mld. EURO. Ohledně konečné výše výdajů na kohezní politiku byly ovšem vedeny dlouhé diskuze na úrovni vrcholných evropských institucí i na úrovni členských států. Zástupci méně vyspělých států včetně České republiky preferovali minimálně shodnou výši výdajů jako v předešlém programovém období. Naopak bohatší státy, které v systému kohezní politiky působí jako čistí plátcí či přijímají mnohem méně finančních prostředků než chudší státy, preferují rozpočet kohezní politiky nižší, než tomu bylo v programovém období 2007 – 2013 (Vlasák, a další, 2008). Bylo proto nutné vytvořit kompromis, kterým je mírný pokles výdajů na kohezní politiku, důraz na efektivnější využívání zdrojů, transparentnost a co největší míru spravedlnosti při přerozdělování zdrojů z fondů kohezní politiky (Evropská komise, 2013; MMR ČR, 2009; MMR ČR, 2011).

Graf 3 - Výdaje na politiku soudržnosti v poměru k celkovému rozpočtu

(Evropská komise, 2013), vlastní zpracování

4.2 Porovnání strategického zaměření kohezní politiky a některých výrazných změn navržených Evropskou komisí

Na základě sestavených a schválených strategických dokumentů je vždy určen směr nejen kohezní politiky ale i celkový požadovaný vývoj Evropské unie. Pro programové období 2007 - 2013 byla tímto stěžejním strategickým dokumentem Lisabonská strategie platná od roku 2000 do roku 2010. Základním a ambiciózním cílem bylo vytvoření nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomiky světa, která by byla založena na znalostech, inovacích, podporovala by vysokou zaměstnanost a sociální soudržnost. Prioritami této strategie byl ekonomický růst a celková reforma, konkurenceschopnost, podpora podniků, informační společnost, podpora výzkumného prostoru, zaměstnanost, modernizace evropského sociálního modelu. Strategie byla v roce 2010 vytvořena na základě příliš příznivých ekonomických výhledů, které se ovšem nenaplnily. Výsledky tedy nebyly dostačující. V roce 2005 proto Evropská komise schválila změny v Lisabonské strategii a priority byly rozděleny do následujících tří bloků:

- Učinit Evropu atraktivnějším místem pro investice a zaměstnání
- Znalosti a inovace pro růst
- Vytváření více lepších pracovních míst

Cíle Lisabonské strategie tedy nebyly naplněny vlivem ekonomických změn ve světě i v samotné Evropské unii, se kterými strategie v době svého vzniku nekalkulovala. Jedná se zejména o hospodářskou krizi po roce 2008. V roce 2010 byl schválen nový strategický dokument, který bude po Lisabonské strategii určovat směr vývoje Evropské unie. Jedná se o strategii Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, která bude pro přípravu priorit a cílů kohezní politiky v novém programovém období 2014 – 2020 určující. Pro tvorbu nové strategie byly využity podklady získané hodnocením úspěchů a neúspěchů Lisabonské strategie. Nově je kladen velký důraz na těsné propojení kohezní politiky s touto strategií, jak na úrovni Evropské unie, tak i na úrovni jednotlivých členských států. Strukturální fondy jsou tedy chápány jako jedny z hlavních prostředků k dosažení vytyčených cílů ve strategii Evropa 2020. Kohezní politika si však stále zachovává svůj obecný cíl

prolínající se všemi programovými obdobími a tím je snižování územních rozdílů mezi regiony Evropské unie.

Dne 17. 6. 2010 byly Evropskou komisí schváleny následující cíle strategie Evropa 2020 (bližší specifikace cílů byla již uvedena v literární rešerši):

- Zaměstnanost
- Výzkum a vývoj
- Změna klimatu a udržitelné zdroje energie
- Vzdělávání
- Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení

Ačkoliv se jednotlivé dokumenty ve svých prioritách liší, některá stěžejní témata jsou společná a kontinuální. Jedná se hlavně o podporu aktivní politiky zaměstnanosti, podporu výzkumu a vývoje, inovací, vzdělávání a zaměření na boj proti chudobě a diskriminaci. Je ale také zřejmé, že ve strategii Evropa 2020 je kladen větší důraz na ekologická témata, udržitelný vývoj a klimatické změny a také překonání dlouhodobé krize. Zejména překonání hospodářské krize je stěžejní i pro naplnění vytyčených cílů v budoucnosti. Lisabonská strategie oproti tomuto preferovala ekonomický růst a ekologická témata neměla ve strategii tolik prostoru jako nyní. Zejména udržitelnost růstu a rozvoje je trendem, který se prolíná v mnohých politikách Evropské unie. Neznamená to ale, že ve strategii Evropa 2020 není ekonomický růst zakotven. Je pouze podmíněn udržitelností, ekologickou zodpovědností, solidárností a větším důrazem na jeho přiměřenost. Evropská unie tímto postupuje k novým zdrojům ekonomického růstu, jako jsou investice do znalostní ekonomiky, soustředění na obnovitelné zdroje, ekologii a další (Vláda ČR, 2014; Houska, 2006; Evropská komise, 2014a; Evropský parlament, Rada, 2013).

Dle Evropské komise je dále také nutné, aby členské státy na základě Strategie Evropa 2020 určily pro nové programové období **menší počet priorit**, které budou této strategii podřízeny. Vyspělé státy Evropské unie by měly vytyčit maximálně dvě až tři priority, méně vyspělé státy by pak měly počet priorit omezit oproti minulému programovému období. Dle těchto priorit je pak možné **efektivněji zacílit finanční prostředky** na menší počet problémových oblastí daného státu. Problémem ovšem může být částečné popření místně územního principu. Členské státy totiž musí své

priority sladit s Evropou 2020 a tudíž je možné, že nebudou moci postihnout některé problémové oblasti týkající se konkrétního území, jelikož tato priorita nebude v souladu se Strategií Evropa 2020. Česká republika i přes celkový ekonomický růst a prosperitu zatím patří a minimálně v novém období 2014 – 2020 mezi chudší regiony Evropské unie patřit bude, tudíž i v následujícím období bude sice nucena omezit národní priority, nikoli však tak razantně jako vyspělé státy (Vlasák, a další, 2008; Evropská komise, 2014a; MMR ČR, 2011; MMR ČR, 2009; Evropský parlament, Rada, 2013; Evropská komise, 2013; MMR ČR, Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství, 2014a).

Tematickým cílům strategie Evropa 2020 by se tedy měly podříditi investiční priority kohezní politiky. Stěžejní myšlenkou je, že stanovené priority by řešily problémy na úrovni členských států a zároveň by napomohly rozvoji Evropské unie dle hospodářské strategie Evropa 2020. V procesu programování je tedy potřeba zachovat **tematickou koncentraci**. Intervence kohezní politiky musí prokazatelně podporovat tematické cíle strategie Evropa 2020. Oproti minulému období to tedy znamená mírné omezení samostatnosti států ve volbě kritických problémových oblastí a následně priorit, které by oblasti napomáhaly zlepšit. Celkově je posílena centralizace a pravomoci Evropské komise. Je zde tlak na větší provázanost Evropské unie jako celku, důraz na konkurenceschopnost proti USA a celkově efektivněji prosperující Společenství.

Tematické cíle

1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií;
3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV¹⁴) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF¹⁵);
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích;
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik;
6. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů;

¹⁴ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

¹⁵ Evropský námořní a rybářský fond

7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách;
8. Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil;
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci;
10. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení;
11. Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě.

Na základě těchto tematických cílů jsou určeny investiční priority jednotlivých fondů, poté nově **předběžné podmínky pro čerpání a kritéria splnění**.¹⁶ Tyto předběžné podmínky jsou pevně provázány se strategií Evropa 2020 a musí být respektovány a plněny. Pokud by toto členský stát nerespektoval, pak by Evropská komise přistoupila k pozastavení či úplnému přerušení intervencí kohezní politiky danému členskému státu. Tímto se musí řídit každá země Evropské unie, která chce využívat finančních prostředků z Fondů Evropské unie. Operační programy jednotlivých zemí musí tyto tematické cíle respektovat. Je zde tedy vysoká míra předurčenosti zacílení prostředků z fondů Evropské unie. Tím se zároveň omezuje prostor pro členské státy při uplatnění prostředků dle vlastních potřeb (Evropský parlament, Rada, 2013). Další novinkou v programovém období 2014 – 2020 je **znovuzavedení pravidla N+3**. To znamená, že každý přijatý závazek členské země vůči Evropské unii musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku (přesně do konce třetího roku po roce přijetí tohoto závazku). Jedná se tedy o limitní dobu realizace projektu a jeho finančního vypořádání. Pravidlo N+3 již pro Českou republiku v minulosti platilo a to mezi lety 2007 a 2010. Poté v letech 2011 – 2013 bylo Evropskou unií uplatňováno pravidlo N+2. Pokud závazek nebyl do požadované doby uhrazen nebo nebylo požádáno o platbu, mohla Evropská komise tento závazek nebo jeho část zrušit. Dále se v programovém období bude Evropská unie více **zaměřovat na výsledky**, důraz bude kladen na závazně stanovené ukazatele a limitní hodnoty, k jejichž plnění se členský stát zaváže. Splněním těchto hodnot je podmíněna tzv. **výkonnostní prémie**. Na tuto odměnu je vyhrazeno 5 % alokace z fondů kohezní

¹⁶ Přesné znění předběžných podmínek k jednotlivým tematickým cílům dostupné z NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013

politiky. Tyto prostředky jsou uvolněny až poté, co členská země prokáže plnění ukazatelů. Tento postup bude sloužit jako motivace pro efektivnější využívání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Efektivita bude také podpořena snahou o snižování byrokracie týkající se čerpání z fondů na úrovni Evropské unie i jednotlivých členských států (Evropský parlament, Rada, 2013; MMR ČR, 2014¹⁷; Evropská komise, 2014b).

Dle schválené strategie je pak sestaveno zaměření kohezní politiky, vytyčeny cíle a konkrétní témata pod ně spadající. Pro nové období byly určeny **pouze dva cíle kohezní politiky**, v jejichž rámci mohou členské státy čerpat prostředky z fondů Evropské unie. V minulém programovém období se jednalo o tři cíle. Je zde tedy patrné, že i z tohoto hlediska dochází ke zjednodušení a zpřehlednění systému využívání finančních prostředků fondů. Porovnání cílů obou programových období je popsáno v následující tabulce 3 - Cíle regionální politiky EU (MMR ČR, 2014¹⁷).

Tabulka 3 - Cíle regionální politiky EU

Programové období 2007 – 2013	Programové období 2014 – 2020
Konvergence	Investice pro růst a zaměstnanost
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Evropská územní spolupráce
Evropská územní spolupráce	

(MMR ČR, 2014)¹⁷, vlastní zpracování

4.3 Zaměření jednotlivých nástrojů kohezní politiky

V programovém období 2014 – 2020 bude kohezní politika opět financována ze stejných fondů jako v minulém období. Jedná se tedy o Fond soudržnosti a dva strukturální fondy - Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond. Nově je kladen důraz na soulad a kooperaci mezi kohezní politikou, rozvojem venkova, námořními a rybářskými fondy. Tyto fondy společně s Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova a Evropským námořním a rybářským fondem tvoří nově tzv. „Evropské strukturální a investiční fondy“, pro které platí společná pravidla v rámci

¹⁷ Získáno dne 7. 3. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU>

společného strategického rámce. Ty mají společně efektivním způsobem přispívat k naplňování Strategie Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Hlavními nástroji politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti však zůstávají Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond a Fond soudržnosti, ze kterých budou financovány dva cíle programového období 2014 – 2020. Novinkou je ale možnost programů financovaných z více zdrojů kohezní politiky, aniž by docházelo k duplicitám. Cíl Investice pro růst a zaměstnanost bude financován pomocí Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, cíl Evropská územní spolupráce bude financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Zaměření jednotlivých fondů se oproti předchozímu programovému období mění jen minimálně (MMR ČR, 2014¹⁷; Evropská komise, 2014b; Evropský parlament, Rada, 2013).

4.3.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

V novém období bude tento strukturální fond zaměřen hlavně na podporu produktivních investic pro malé a střední podniky, infrastrukturní projekty, které zkvalitní základní služby občanům a podnikatelům. Dále bude fond podporovat rozvojový potenciál jednotlivých regionů, investice do výzkumu a vývoje. Bude také soustředěn na spolupráci mezi regiony a efektivní výměnu zkušeností (MMR ČR, 2014¹⁷).

Soustředění investic Evropského fondu pro regionální rozvoj:

- Úspory energií a obnovitelné zdroje energie
- Výzkum a inovace
- Konkurenceschopnost malých a středně velkých podniků (Evropská komise, 2014b)

4.3.2 Evropský sociální fond

Tento strukturální fond bude podporovat především růst zaměstnanosti, vytváření pracovních míst, mobilitu pracovníků, rovné příležitosti mužů a žen a kvalitní vzdělání. Také bude pokračovat v boji proti chudobě, diskriminaci a sociálnímu vyřazení. Celkově je posílen sociální rozměr. Například je kladen důraz na boj proti

nezaměstnanosti mladých, dále musí být minimálně 20 % dotací z ESF vyčleněno na sociální začlenění a také je zdůrazněno rovné postavení mužů a žen. Podíl Evropského sociálního fondu se v rozpočtu kohezní politiky zvyšuje z původních 22 % na 25%.

V období 2014 – 2020 bude Evropský sociální fond zaměřen na čtyři tematické cíle kohezní politiky:

- Podpora zaměstnanosti a mobility pracovních sil
- Podpora sociálního začleňování a boje proti chudobě
- Investování do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání
- Posilování institucionálních kapacit a efektivní práce orgánů veřejné správy (Evropská komise, 2014b)

4.3.3 Fond soudržnosti

V tomto období bude fond opět soustředěn na investice do dopravní infrastruktury celoevropského významu, na efektivní využívání energií i na infrastrukturu v oblastech životního prostředí. Nově bude část prostředků z tohoto fondu vyhrazena i pro Nástroj pro propojení Evropy (Evropská komise, 2014b; MMR, ČR¹⁷).

4.3.4 Nástroj pro propojení Evropy

Novinkou je Nástroj pro propojení Evropy představující plán Evropské komise na zlepšení evropských dopravních, energetických, informačních a telekomunikačních sítí. Je reakcí na obtíže členských států při navrhování a implementaci komplexních projektů přeshraničních dopravních infrastruktur. Pro tento účel Evropská komise vyhradila částku 50 mld. EURO (10 mld. EURO z Fondu soudržnosti). Těmito investicemi bude podpořen hospodářský růst a tvorba pracovních míst, což je jeden z hlavních cílů Strategie Evropa 2020. Důraz je u vždy kladen na udržitelnost, obnovitelné zdroje, inteligentní a komplexní řešení. Záměrem Evropské komise je tímto investovat do infrastruktury, která by jinak bez Nástroje pro propojení Evropy nebyla realizována a podpořit tak hospodářský vývoj celého Společenství (Evropská komise, 2011).

4.4 Rozdělení regionů a čerpání finančních prostředků v rámci cílů

Evropská komise pro období 2014 – 2020 navrhla po jednáních na úrovni Evropské unie i na úrovni členských států nový, odlišný způsob přidělování finančních prostředků z fondů Evropské unie. Tato změna souvisí s nutností zaměřit se na efektivnost financování a monitoring, zjednodušení systému čerpání a jeho přehlednost.

4.4.1 Programové období 2007 – 2013

V tomto programovém období byl kritériem pro přidělení finančních prostředků primárně hrubý domácí produkt jednotlivých členských států v porovnání s hrubým domácím produktem průměru stávajících členských zemí Evropské unie. Pro Cíl Konvergence byly tedy způsobilé regiony na úrovni NUTS II, pokud jejich HDP nedosahovalo 75 % průměru Společenství (strukturální fondy), dále mohou čerpat ty regiony, jejichž HDP stouplo vlivem rozšíření Evropské unie nad 75 %, regiony jejichž hrubý národní důchod nedosahoval 90 % průměru Společenství (Fond soudržnosti) a nejvzdálenější regiony, kterým byla tímto způsobem poskytována kompenzace za výdaje spojené s jejich odlehlostí. Tyto regiony byly nazývány též „konvergenční“. Cíl Konvergence je v období 2007 – 2013 financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a z Fondu soudržnosti. Pod cíl Konvergence v České republice spadaly regiony Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Střední Morava, Moravskoslezsko. Pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost byly způsobilé ty regiony na úrovni NUTS I nebo NUTS II, které nemohou čerpat finanční prostředky v rámci cíle Konvergence, jelikož převyšují kritéria pro tento cíl. Finanční prostředky byly poskytovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu. V České republice bylo jediným regionem spadajícím pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost Hlavní město Praha. Cíl Evropská územní spolupráce podporoval přeshraniční spolupráci regionů. Byl financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. V České republice jsou způsobilé k čerpání v rámci tohoto cíle všechny regiony.

V období 2007 – 2013 bylo pro Českou republiku z fondů Evropské unie v rámci kohezní politiky vyhrazeno 26,7 miliardy eur. Tato částka udává maximum prostředků, které je k dispozici. Záleží pak pouze na členském státě, na jeho institucích,

konečných příjemcích, kvalitě konkrétních programů a projektů a na všech orgánech podílejících se na čerpání finančních prostředků, zda celá alokovaná částka bude využita. Podmínkou pro čerpání je také minimálně 15% účast České republiky na výdajích (míra spolufinancování ze strany Evropské unie byla tedy maximálně 85 %). V období 2007 – 2013 by tedy pro vyčerpání maximální možné částky musela Česká republika přidat nejméně 4 miliardy eur, aby celá alokovaná částka mohla být využita (Evropská komise, 2014¹⁸; MMR ČR, 2014¹⁹; Kolektiv autorů, 2008).

V uplynulém období byly prostředky kohezní politiky v rámci ČR rozděleny následujícím způsobem.

Tabulka 4 - Alokace pro období 2007 – 2013

Alokace v programovém období 2007 - 2013	Výše finančních prostředků v měně Euro	Výše finančních prostředků v %
Konvergence	25,88 mld.	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	419 mil.	1,56%
Evropská územní spolupráce	389,05 mil.	1,46%
Celkem	26,69 mld.	100%

(MMR ČR, 2014)¹⁹

4.4.2 Programové období 2014 – 2020

V programovém období 2014 – 2020 zůstává kritériem pro přidělení finančních prostředků hrubý domácí produkt jednotlivých členských zemí, který je porovnán s průměrným HDP Evropské unie (EU 27) přepočteno na jednoho obyvatele dané země, potažmo celé Evropské unie. Nově jsou také regiony rozděleny na tři kategorie (Evropská komise, 2014b):

- Méně rozvinuté regiony (HDP menší než 75 % průměru EU)
- Přejíždějové regiony (HDP mezi 75 – 90 % průměru EU)
- Více rozvinuté regiony (HDP nad 90 % průměru EU)

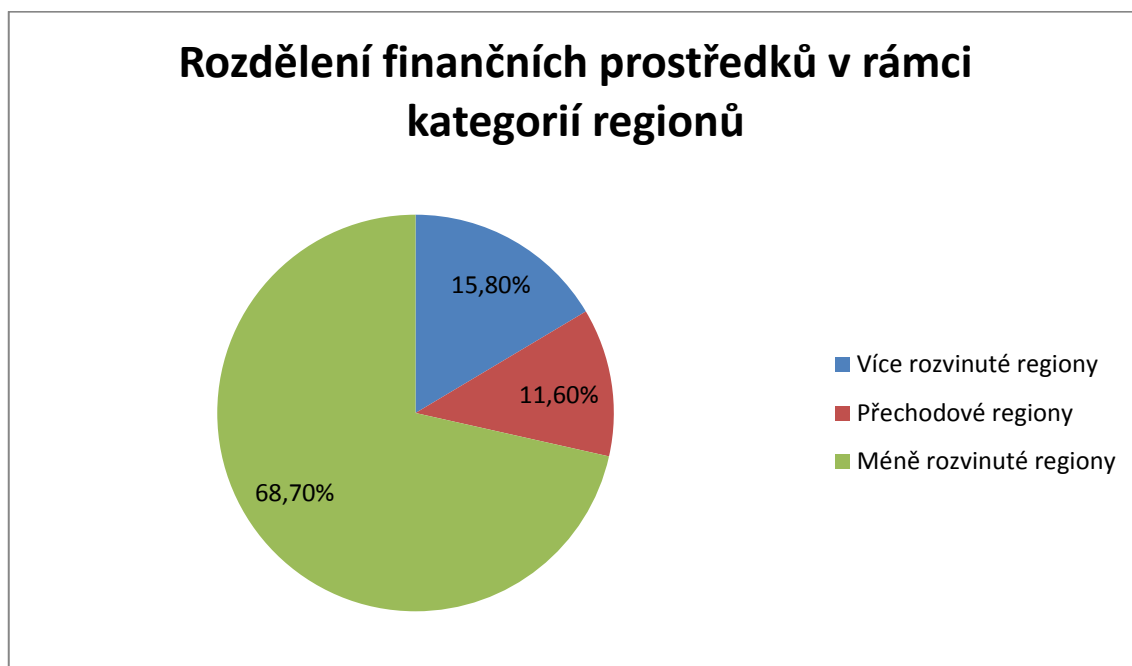
¹⁸ Získáno dne 14. 3. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/convergence_objective_cs.cfm

¹⁹ Získáno dne 14. 3. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

Graf 4 - Rozdělení finančních prostředků v rámci kategorií regionů

(Evropská komise, 2014b), vlastní zpracování

V ČR se pro nové období budou k méně rozvinutým regionům řadit bývalé konvergenční regiony. Je ale možné, že některé z těchto regionů (například Jihozápad) hranici pro zařazení k méně rozvinutým regionům v budoucnu překročí, jelikož se jejich HDP v minulých letech přibližovalo k 75 % průměru Evropské unie. Proto je pro Českou republiku zavedení kategorie přechodových regionů velmi výhodné, omezení finančních prostředků z fondů Evropské unie by pak nebylo tak razantní. Hlavní město Praha se zařadí k více rozvinutým regionům.

Míra spolufinancování dle kategorie regionu a fondu, operačních programů v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost nesmí být vyšší než (Evropský parlament, Rada, 2013):

- 85 % pro méně rozvinuté regiony členských zemí, jejichž průměrný HDP na obyvatele tvořil méně než 85 % průměru HDP EU 27 v období 2007 – 2009
- 85 % pro nejvzdálenější regiony Evropské unie včetně dodatečných přidělů vzhledem ke kompenzaci jejich vzdálenosti
- 80 % pro méně rozvinuté regiony, které nesplňují pravidlo pro 85% spolufinancování, dále pro regiony, jejichž HDP vlivem rozšíření Evropské unie překročilo 75 % průměru HDP EU 27 (tyto regiony původně splňovaly kritérium

pro průměr HDP EU 25, ovšem rozšířením se průměr EU snížil), dále je tato míra spolufinancování určena i regionům, které v období 2007 – 2013 čerpaly přechodnou finanční podporu

- 60 % pro přechodové regiony, které nejsou způsobilé k 80 % spolufinancování
- 50 % pro více rozvinuté regiony, které nejsou způsobilé k vyšší míře spolufinancování
- 85 % pro Fond soudržnosti

Pro Českou republiku bylo v novém programovém období vyhrazeno z fondů Evropské unie 20,5 mld. EUR (v cenách 2011). Je to v přepočtu na jednoho obyvatele členské země 5. nejvyšší alokace prostředků, ačkoli je to méně, než bylo České republice přiděleno v období 2007 – 2013. Stále si ale Česká republika udržuje pozici čistého příjemce (výdaje do rozpočtu EU jsou výrazně nižší než příjmy z rozpočtu EU) (Evropská komise, 2014²⁰).

Alokace pro Českou republiku v období 2014 – 2020 v současných cenách a v milionech EURO je popsána v následující tabulce 5.

Tabulka 5 - Alokace pro Českou republiku v období 2014 – 2020

Intervence	Alokace pro Českou republiku
Kohezní fond	6 258,9
Méně rozvinuté regiony	15 282,5
Přechodové regiony	-
Více rozvinuté regiony	88,2
Evropská územní spolupráce	339,7
Iniciativa pro pracovní příležitosti mladých ²¹	13,6
Celkem	21 982,9

(Evropská komise, 2014²⁰)

²⁰ Získáno dne 15. 3. 2014

Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/eligibility/index_cs.cfm

²¹ Více informací dostupných zde <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1006>

4.5 Národní rozvojové priority ČR 2007 – 2013

Stanovené národní rozvojové priority musí být v souladu se strategickými dokumenty Evropské unie. Globálním cílem pro období 2007 – 2013 dle sestaveného a schváleného Národního rozvojového plánu (NRP) byla přeměna socioekonomického prostředí České republiky s ohledem na udržitelný rozvoj. V rámci tohoto cíle se ČR měla stát přitažlivějším místem pro investice, práci i život obyvatel prostřednictvím zvyšování konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, harmonického rozvoje regionů a celkového udržitelného ekonomického růstu, který povede ke zkvalitnění života obyvatel a k přibližování ČR k vyspělým státům Evropské unie. V tomto období byl tedy kladen důraz na konkurenceschopnost ČR. Ta byla dle NRP funkcí následujících klíčových faktorů:

- Konkurenceschopné ekonomiky
- Otevřené a flexibilní společnosti
- Atraktivního prostředí
- Vyváženého rozvoje území ČR a jejích regionů

Tyto faktory tvoří podklad pro stanovení strategických cílů a prioritních os období 2007 – 2013 (MMR ČR, 2009).

4.5.1 Strategické cíle České republiky pro období 2007 – 2013

4.5.1.1 Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika (realizace pomoci prioritní osy Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky)

Tento strategický cíl řeší především konkurenceschopnost podnikatelského sektoru prostřednictvím zvyšování ekonomického růstu. Tím přispívá k naplňování globálního cíle. Směřuje k flexibilnímu a rozvinutému českému hospodářství. Na základě tohoto strategického cíle pak byla vytvořena prioritní osa, která se do hloubky soustřeďuje na tyto dílčí cíle:

- Intervence na dokončení restrukturalizace české ekonomiky, podpora rozvoje moderních průmyslových odvětví, posílení vztahu mezi výzkumem a podnikatelským sektorem

- Rozvoj otevřeného podnikatelského prostředí, odstraňování bariér vstupu na trh
- Zvyšování výzkumného, inovačního a vývojového potenciálu ČR (ČR usiluje o to, stát se významným centrem těchto aktivit v rámci Evropské unie)
- Podpora cestovního ruchu, přeměna ČR v atraktivní destinaci

4.5.1.2 Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost (realizace pomocí prioritní osy Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti)

Tento strategický cíl je soustředěn zejména na zvyšování zaměstnanosti a zkvalitnění života obyvatel ČR. Zároveň tento cíl zahrnuje podporu vzdělání, které je prostředkem k přeměně v moderní a flexibilní společnost. Cíl byl rozpracován v rámci prioritní osy, která vymezuje následující dílčí cíle:

- Aktivizace lidského potenciálu, rozvoj celoživotního vzdělávání
- Zvyšování adaptability a kvalifikace lidských zdrojů, v návaznosti zvyšování zaměstnatelnosti, respektování potřeb české ekonomiky
- Systémová opatření směřující k pružnému trhu práce s flexibilní a kvalifikovanou pracovní silou, modernizace sociálních systémů
- Snižování sociálních rizik a jejich prevence v souvislosti s přeměnou struktury společnosti (stárnutí obyvatelstva, migrace, sociální vyloučení, chudoba, zdraví obyvatelstva)
- Zefektivnění správy veřejných záležitostí, moderní metody řízení a technologie, zvyšování administrativní kapacity

4.5.1.3 Strategický cíl: Atraktivní prostředí (realizace pomocí prioritní osy Životní prostředí a dostupnost)

Tento strategický cíl postihuje témata týkající se životního prostředí, dopravních a komunikačních sítí, která jsou hlavní pro ekonomický i sociální vývoj. Cíl byl opět rozpracován v rámci prioritní osy vymezující dílčí cíle pro atraktivní prostředí:

- Péče o životní prostředí, systémová ochrana před vznikem ekologické zátěže a její řešení
- Dostavba komunikačních sítí, doprava, energetika, budování technických přístupů a napojení

4.5.1.4 Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území (realizace pomoci prioritní osy Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky)

Při naplňování globálního cíle se tento strategický cíl soustředí na rovnoměrný rozvoj všech území České republiky. Je zde zdůrazněno, že při realizaci kohezní politiky je nutné respektovat přírodní, sociální, ekonomické i kulturní odlišnosti jednotlivých regionů a komplexní řešení s ohledem na strukturu regionů a jejich specifické problémy. Prioritní osa pak strategický cíl rozpracovává na následující dílčí cíle na úrovni národní i regionální.

- Strategické plánování a koordinace (systémové, infrastrukturní aktivity, územní spolupráce atd. na národní úrovni)
- Rozvoj regionů (systematické zvyšování konkurenceschopnosti regionů, revitalizace, socioekonomická přeměna, rozvoj měst i venkovských oblastí, zlepšení veřejných služeb, územní spolupráce na regionální úrovni)

Dle těchto strategických cílů na úrovni České republiky byly poté stanoveny konkrétní operační programy spadající pod cíle kohezní politiky – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce. Na základě těchto operačních programů pak byly finanční prostředky přidělovány schváleným projektům a tudíž koncovým uživatelům (MMR ČR, 2009).

4.6 Operační programy v rámci České republiky pro období 2007 – 2013

4.6.1 Cíl Konvergence

Regionální operační programy:

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

Tematické operační programy:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

4.6.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

4.6.3 Cíl Evropská územní spolupráce

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
- OP Mezuregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)
- Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy)

(MMR ČR, 2014²²)

²² Získáno dne 17. 3. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

4.7 Problémy období 2007 – 2013

V období 2007 – 2013 Česká republika tedy přerozdělovala finanční prostředky z fondů Evropské unie pomocí 26 operačních programů. Během tohoto období bylo uskutečněno mnoho úspěšných projektů. Bohužel toto období také přineslo řadu problémů. V roce 2011 dokonce Evropská komise využila možnosti pozastavit přísun alokovaných financí do České republiky vzhledem k mnoha nesrovnalostem a problémům s čerpáním, monitoringem, audity a celkově s důvěryhodností. Na základě auditu z Evropské komise vyvstaly důvodné pochybnosti o efektivním využívání prostředků a o správném fungování dotčených orgánů na úrovni České republiky.

Přehled výtek Evropské komise:

- Nedostatečná nezávislost Pověřených auditních subjektů
- Fungování Auditního orgánu ministerstva financí - nedostatečná koordinace a dohled na výkonem Pověřených auditních subjektů
- Systém řešení nesrovnalostí (zapojení finančních úřadů atd.)
- Výkon řídicí kontroly (zejména výkon kontroly zadávacích řízení ze strany řídicích orgánů)
- Administrativní kapacita (personální politika a outsourcing služeb)

Tyto problémy specifikovala Evropská komise ve výroční zprávě z roku 2012. Z této zprávy plyne, že v České republice nebyl vhodně nastaven kontrolní a auditní mechanismus jednotlivých operačních programů, nezajišťoval tedy nezávislou kontrolu, která je ze strany Evropské komise v každém členském státě požadována. Česká republika byla označena za jednu z nejhorších zemí (ze sledovaných problémových členských států) v čerpání prostředků v rámci kohezní politiky. Tyto problémy plynuly z nevhodného nastavení systému implementace kohezní politiky na úrovni České republiky, a proto byl Vládou ČR na začátku roku schválen Akční plán ke zlepšení řídicího a kontrolního systému pro strukturální fondy v ČR. Tento plán byl zaměřen na zlepšení fungování kontrolního a auditního systému dle specifikovaných problémů Evropskou komisí. Poté byl tok finančních prostředků z fondů Evropské unie pro Českou republiku obnoven. Nicméně z tohoto ale plyne, že v novém programovém období bude ČR nucena prokázat svou důvěryhodnost, vhodné nastavení kontrolních a auditních systémů, řídicích orgánů a celkovou transparentnost. Zejména bude nutné

vytvořit jednotnou implementační strukturu, omezit počet priorit, zjednodušit systém operačních programů a jejich řízení a zúžit tematické oblasti pro dané operační programy. Dále by se Česká republika měla soustředit na omezení prostoru pro korupční jednání při implementaci operačních programů i jednotlivých projektů a na jejich řádnou kontrolu. Také lze očekávat častější kontroly a audity ze strany Evropské unie, jelikož pro nové programové období bude po uplynulých zkušenostech kladen na efektivitu a řádné čerpání větší důraz (Evropská komise, 2012; MMR ČR, 2012; EurActiv, 2013).

4.8 Národní rozvojové priority ČR 2014 – 2020

V srpnu 2011 vláda projednala materiál připravený Ministerstvem pro místní rozvoj s pěti národními rozvojovými prioritami pro nadcházející programové období 2014 – 2020. Jedná se o priority určující nový směr kohezní politiky ČR, které vycházejí z analýz a hodnocení předchozího období 2007 – 2013. Každá priorita je pro nové období rozčleněna do tematických oblastí, na jejichž základě jsou stanoveny tematické okruhy udávající kvalitativní změnu jednotlivých oblastí. Dle tematických okruhů jsou pak nastaveny strategické cíle, jednotlivé operační programy. Jelikož pro nové období není ještě Národní rozvojový plán zveřejněn, bude následující kapitola vycházet z dostupných zdrojů (MMR ČR, 2011; MMR ČR, 2014²³; MMR ČR, 2012)

4.8.1 Národní rozvojová priorita: Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky

Obsahem této priority je podpora ekonomického růstu České republiky. Základem růstu je znalostní ekonomika, podpora podnikatelských aktivit, kvalifikované a flexibilní lidské zdroje.

Tematické oblasti:

- Podpora podnikání
- Podpora růstu založeného na inovacích a výsledcích výzkumu a vývoje
- Fungující trh práce jako předpoklad konkurenceschopnosti ekonomiky

²³ Získáno dne 22. 3. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-%281%29/Konference-Evropske-fondy-v-polocase-nove-vyzvy>

- Zvyšování kvality vzdělávání

4.8.2 Národní rozvojová priorita: Rozvoj páteřní infrastruktury

Tato priorita si klade za cíl vytvoření efektivně fungující dopravní, informační, energetické a environmentální infrastruktury. Tvorba infrastruktury pak napomůže ekonomickému rozvoji a zkvalitní život obyvatel České republiky.

Tematické oblasti:

- Podpora konkurenceschopnosti zlepšením dopravní infrastruktury
- Rozvoj infrastruktury elektronických komunikací
- Zkvalitňování energetických sítí
- Rozvoj environmentální infrastruktury

4.8.3 Národní rozvojová priorita: Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy

Obsahem této priority je zkvalitnění služeb občanům a efektivně fungující instituce, které by napomohly konkurenceschopné ekonomice, která je podpořena inovacemi a podnikáním.

Tematické oblasti:

- Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy

4.8.4 Národní rozvojová priorita: Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví

Priorita je zaměřena na snižování sociálního vyloučení na trhu práce, především u ohrožených skupin obyvatelstva, dále na zlepšení životních podmínek a také na zdraví obyvatelstva.

Tematické oblasti:

- Podpora sociálního začleňování a boje s chudobou
- Podpora systému péče o zdraví

4.8.5 Národní rozvojová priorita: Integrovaný rozvoj území

Cílem této priority je harmonický rozvoj regionů České republiky, snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony, podpora místního potenciálu, udržení a zvýšení kvality životního prostředí.

Tematické oblasti:

- Posílení regionální konkurenceschopnosti
- Podpora územní soudržnosti
- Zlepšování kvality životního prostředí (MMR ČR, 2011)

4.9 Operační programy v rámci České republiky pro období 2014 – 2020

V období 2014 – 2020 byly pro zjednodušení a zpřehlednění (tematické, implementační, kontrolní i administrativní) některé OP sloučeny. Jedná se o důsledek tlaku Evropské unie na omezení počtu priorit a užší vymezení tematických oblastí, do kterých budou finanční prostředky investovány. Je to také součástí opatření a změn, které Česká republika provedla na základě výtek Evropské komise.

Tematické operační programy v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost:

- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy
- Operační program Zaměstnanost, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí
- Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy
- Operační program Životní prostředí, řízený Ministerstvem životního prostředí
- Operační program Technická pomoc, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program Praha - pól růstu ČR, řízený Magistrátem hlavního města Prahy
- Integrovaný regionální operační program, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj

Operační programy Cíle Evropská územní spolupráce:

- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Slovenskou republikou a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Rakouskou republikou a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program nadnárodní spolupráce CentralEurope, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- Operační program nadnárodní spolupráce Danube, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj (schválen dodatečně usnesením vlády ČR č. 447 ze dne 12. června 2013)
- Operační programy meziregionální spolupráce, koordinované na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj
- ESPON 2020 (MMR ČR, 2014²⁴)

²⁴ Získáno dne 24. 3. 2014

Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy>

Tabulka 6 - Srovnání tematických a regionálních OP v obou programových obdobích

OP 2007 - 2013	OP 2014 - 2020
OP Podnikání a inovace	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Zaměstnanost
OP Doprava	OP Doprava
OP Životní prostředí	OP Životní prostředí
OP Technická pomoc	OP Technická pomoc
OP Praha Adaptabilita	OP Praha - pól růstu ČR
OP Praha Konkurenceschopnost	
ROP NUTS II Severozápad	
ROP NUTS II Moravskoslezsko	Integrovaný regionální operační program
ROP NUTS II Jihovýchod	
ROP NUTS II Jihozápad	
ROP NUTS II Střední Morava	
ROP NUTS II Střední Čechy	
ROP NUTS II Severovýchod	
Integrovaný operační program	

(MMR, 2014²⁴), vlastní zpracování

4.10 Poučení z minulého období

Z hodnocení uplynulého programového období vyplývá dle Podkladu pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020 z listopadu 2012 vyplynulo množství problémů, které bude muset Česká republika v následujícím období reflektovat zejména při přípravě a nastavení implementační struktury, kontrolního systému a věcného zaměření programů. Na některé z těchto problémů rovněž poukázala Evropská komise během období 2007 – 2013.

Věcné zaměření se vyznačovalo příliš širokými tematickými prioritami, nedostatečnou spolehlivostí indikátorů, které znemožňovaly účinnou kontrolu,

hodnocení úspěšnosti realizovaných intervencí a naplňování stanovených cílů na úrovni ČR. Dále nebyl dostatečně respektován integrovaný přístup k intervencím a propojení mezi intervencemi programů tedy nebylo adekvátní. Dalším výrazným problémem bylo při čerpání prostředků upřednostnění formálních náležitostí projektů, objemu prostředků a rychlosti realizace před celospolečenským přínosem a efektivností intervence.

Implementační systém se v období 2007 – 2013 vyznačoval svou komplikovaností a značným množstvím operačních programů. Implementační struktura jednotlivých OP nebyla jednotná a účastnilo se jí velké množství orgánů. To mělo za následek nedostatečnou transparentnost a riziko korupce se značně zvýšilo, stejně tak možnost politických vlivů, střetů zájmů a další. V některých případech také nebyly dodržovány závazné postupy při spolupráci jednotlivých subjektů. ČR se také potýká s nedostatečnými zkušenostmi a nízkou mírou motivovanosti v personální oblasti implementačního systému.

Nové programové období je tedy mimo jiné zaměřeno na řešení těchto problémů. Jedná se o následující nutné změny:

- Omezení počtu podporovaných oblastí pro větší přehlednost, výrazné omezení počtu operačních programů
- Intervence řešící reálné potřeby ČR, které mají společenský přínos
- Nastavení mechanismů, které umožní provázanost projektů a intervencí
- Nastavení kvalitní soustavy indikátorů, včetně požadovaných hodnot
- Nastavení jednotného centrálně koordinovaného implementačního prostředí
- Jednoznačně definované vztahy mezi zúčastněnými orgány
- Včasné dokončení metodických dokumentů, které jsou závazné pro všechny řídicí systémy, čímž bude zajištěn soulad postupů již od počátku programového období
- Společenský přínos a efektivita intervencí
- Spolupráce mezi všemi zúčastněnými subjekty i státní a veřejnou správou

ČR se také bude muset zaměřit na alokaci dostatečného množství finančních prostředků pro pokrytí spolufinancování projektů. Dále lze očekávat větší množství kontrol a auditů ze strany Evropské komise (MMR ČR, 2012).

5 Výsledky

V praktické části byly porovnány dostupné informace z mnoha různých zdrojů, týkající se budoucnosti kohezní politiky, přípravy období 2014 – 2020 i z odborných diskuzí a další dostupné informace, které byly zveřejněny zúčastněnými oficiálními orgány. Jak již bylo zmíněno v metodice, jedná se o rozsáhlé téma, které nelze v bakalářské práci zcela postihnout. Byly proto zachyceny zejména výrazné změny v kohezní politice na úrovni České republiky i Evropské unie. Porovnání je tedy logicky uspořádáno dle změn plynoucích z rozhodnutí Evropské unie a následně jsou popsány změny na úrovni České republiky, které jsou reakcí na vývoj kohezní politiky a její změny v novém programovém období.

Výsledkem srovnání jsou tedy následující změny:

- Rozpočet EU (víceletý finanční rámec) byl z původních z 993,6 bn. EURO snížen na 959,9 bn. EURO (v cenách 2011).
- Došlo také ke snížení částky přidělené z rozpočtu EU na kohezní politiku z 354,715 bn EURO na 325,149 bn EURO (v cenách 2011).
- Byl sestaven nový strategický dokument, který popisuje požadovaný hospodářský vývoj Evropské unie – pro období 2007 – 2013 byla tímto dokumentem Lisabonská strategie, pro období 2014 – 2020 je to strategie Evropa 2020 (dokumenty byly navzájem porovnány v kapitole 4.2).
- Požadováno bude důsledné propojení kohezní politiky se strategií Evropa 2020.
- Při procesu programování musí být dodržena tematická koncentrace dle strategie Evropa 2020 (11 tematických cílů).
- Nastaveny byly předběžné podmínky a kritéria splnění, které musí členské státy respektovat při čerpání z fondů Evropské unie.
- Členské státy nyní musí volit menší počet priorit (výrazné omezení zejména u vyspělých států, které by nově měly zvolit pouze dvě až tři významné priority, Česká republika specifikovala pro nové období pět priorit).
- Finanční prostředky z fondů Evropské unie by měly být díky novým pravidlům kohezní politiky efektivněji zacíleny.
- Bylo opět zavedeno pravidlo N+3 (každý přijatý závazek členské země vůči Evropské unii musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku).

- Evropské komise bude klást velký důraz na výsledky, především na závazně stanovené ukazatele a limitní hodnoty, k jejichž plnění se členský stát zaváže.
- Byla zavedena také výkonnostní prémie (na tuto odměnu je vyhrazeno 5 % alokace z fondů kohezní politiky, prostředky budou uvolněny až poté, co členská země prokáže plnění ukazatelů).
- Počet cílů kohezní politiky, v rámci kterých mohou členské státy čerpat prostředky, byl omezen z původních tří na dva cíle – Investice pro růst a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce.
- Nově bylo zavedeno rozdělení regionů na méně rozvinuté regiony, přechodové regiony, více rozvinuté regiony.
- Maximální míra spolufinancování ze strany Evropské unie je stanovena dle kategorie regionů (méně rozvinuté regiony – 85 %, přechodové regiony – 60 %, více rozvinuté regiony – 50 %).
- Důraz bude kladen na soulad a kooperaci mezi kohezní politikou, rozvojem venkova, námořními a rybářskými fondy.
- Fondy kohezní politiky společně s Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova a Evropským námořním a rybářským fondem tvoří nově tzv. „Evropské strukturální a investiční fondy“, pro které platí společná pravidla v rámci společného strategického rámce. Ty mají společně efektivním způsobem přispívat k naplňování Strategie Evropa 2020.
- Zaměření jednotlivých fondů kohezní politiky se v novém období příliš nemění.
- Evropský fond pro regionální rozvoj bude zaměřen na podporu produktivních investic pro malé a střední podniky, infrastrukturní projekty, které zkvalitní základní služby občanům a podnikatelům, rozvojový potenciál jednotlivých regionů, investice do výzkumu a vývoje a na spolupráci mezi regiony a efektivní výměnu zkušeností.
- Evropský sociální fond bude podporovat růst zaměstnanosti, vytváření pracovních míst, mobilitu pracovníků, rovné příležitosti mužů a žen a kvalitní vzdělání. Také bude pokračovat v boji proti chudobě, diskriminaci a sociálnímu vyřazení. Celkově je posílen sociální rozměr. Podíl Evropského sociálního fondu se v rozpočtu kohezní politiky zvyšuje z původních 22 % na 25 %.
- Fond soudržnosti bude soustředěn na investice do dopravní infrastruktury celoevropského významu, na efektivní využívání energií, na infrastrukturu v

oblastech životního prostředí. Nově bude část prostředků z tohoto fondu vyhrazena i pro Nástroj pro propojení Evropy.

- Novinkou je Nástroj pro propojení Evropy představující plán Evropské komise na zlepšení evropských dopravních, energetických, informačních a telekomunikačních sítí. Je reakcí na obtíže členských států při navrhování a implementaci komplexních projektů přeshraničních dopravních infrastruktur. Pro tento účel Evropská komise vyhradila částku 50 mld. EURO (10 mld. EURO z Fondu soudržnosti).
- Alokace pro Českou republiku byla snížena na 21 982,9 mil. EURO (v současných cenách).
- Priority České republiky byly tematicky zúženy.
- Původních 17 operačních programů na úrovni České republiky v rámci dvou cílů kohezní politiky Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost bylo omezeno na 8 operačních programů v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost.

Výhodou pro Českou republiku je dle mého názoru zavedení pravidla N+3, které Česká republika také podporovala, přehledně stanovené předběžné podmínky pro čerpání a kritéria splnění, zavedení výkonnostní prémie, přehlednější stanovení společných obecných pravidel pro nástroje kohezní politiky, vznik Nástroje pro propojení Evropy či zavedení kategorie přechodových regionů. Kritéria splnění, zaměření se na výsledky a výkonnostní prémie mohou České republice dopomoci k efektivnějšímu postupu při čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Rovněž větší důraz na výsledky a na plnění stanovených ukazatelů a požadovaných hodnot může Českou republiku více motivovat ke změně systému implementace kohezní politiky. Nástroj pro propojení Evropy by pak mohl pomoci při dostavbě některých důležitých dopravních spojení v rámci celé Evropské unie, což by se pravděpodobně dotklo i České republiky. Další nespornou výhodou je zavedení kategorie tzv. přechodových regionů. Česká republika vykazuje růst HDP a je tedy možné, že pokud bude tento trend pokračovat (jak predikce ČNB naznačují), tak by některé regiony mohly pro programové období po roce 2020 překročit hranici pro zařazení mezi méně rozvinuté regiony. Díky kategorii přechodových regionů by pak tento růst neznamenal tak výrazné omezení finančních prostředků z fondů EU.

Nevýhodou se naopak může zdát snížení alokované částky oproti minulému programovému období. Nicméně stále jde o jednu z nejvyšších alokací v porovnání všech členských zemí. Za nevýhodu také může být považováno omezení počtu priorit a důsledná provázanost s hospodářskou strategií Evropa 2020, které jsou požadovány ze strany Evropské unie. Mohlo by to znamenat menší prostor pro volbu oblastí, ve kterých by Česká republika alokované prostředky využila. Nicméně omezení priorit není tak výrazné jako u vyspělých zemí EU. Česká republika by se tedy měla zaměřit na projekty s celospolečenským užitkem a podpořit oblasti, které nejefektivněji přispějí k ekonomické i sociální prosperitě celého státu a potažmo celé Evropské unie. Česká republika by také měla co nejvíce dbát na důslednou kontrolu a transparentnost implementačního procesu, jelikož lze očekávat větší míru dohledu ze strany Evropské komise vzhledem k přijatým změnám a zkušenostem z minulého období.

Podrobnější hodnocení vlivu změn na kohezní politiku i na Českou republiku však bude možné provést až po roce 2020. Nyní nejsou dostupná data pro přesné srovnání a není známo, zda zvolené změny budou fungovat a zda přispějí ke zlepšení celého systému. Na počátku programového období 2014 – 2020 lze tedy vývoj pouze predikovat.

Je ovšem také nutné se zamyslet, zda je kohezní politika opravdu účinná jako nástroj pro snižování rozdílů úrovní rozvoje mezi jednotlivými regiony a zda je tento systém udržitelný i v budoucnu. Kohezní politika je založena na principu solidarity, proto rozvinutější státy přijímají z fondů daleko menší objem prostředků než méně rozvinuté státy. Oproti tomu rozvinutější státy do rozpočtu Evropské unie přispívají více. Na úrovni Evropské unie byly z tohoto důvodu vedeny diskuze o konečné výši rozpočtu kohezní politiky. Zástupci bohatších států požadovali omezení rozpočtu, oproti tomu zástupci méně rozvinutých zemí preferovali zvýšení rozpočtu. Kompromisem bylo mírné snížení objemu finančních prostředků pro kohezní politiku. V budoucnu ovšem Evropská unie počítá se členstvím některých chudších států – například Turecko, Albánie atd. Proto lze polemizovat nad trendem snižování rozpočtu kohezní politiky v takovéto situaci. V období 2007 – 2013 byly dále Evropskou komisí provedeny důsledné kontroly čerpání finančních prostředků v rámci kohezní politiky. Z provedených kontrol u některých členských států (včetně České republiky) vyvstaly pochybnosti o efektivním využívání přidělených prostředků z fondů. Také se nepodařilo naplnit Lisabonskou strategii, která Evropu v roce 2010 představovala jako

nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomiku světa, která by byla založena na znalostech, inovacích, podporovala by vysokou zaměstnanost a sociální soudržnost. Je tedy otázkou zda kohezní politika skutečně významným způsobem pozitivně ovlivňuje rozdíly mezi jednotlivými regiony. Další otázkou je, zda budou rozvinuté státy ochotny i v budoucnu přispívat do systému kohezní politiky a také v jaké výši. To do velké míry dle mého názoru souvisí s úspěšností a efektivností nově zavedených změn kohezní politiky, a zda tyto změny budou kompenzovat snížení rozpočtu kohezní politiky. Bude nutné prokázat ověřitelné výsledky a přínosy, které plynou pro Evropskou unii jako celek z uskutečňování projektů v jednotlivých regionech členských států. Tomu by měla napomoci strategie Evropa 2020, která klade důraz na hospodářský rozvoj celé Evropské unie. Tato strategie kohezní politiku tematicky sjednotila a provázala tematické cíle Evropské unie s prioritami členských států. Tímto způsobem by operační programy a následně projekty odvozené z vytyčených priorit měly také podstatným způsobem přispívat k rozvoji celé Evropské unie.

6 Závěr

Téma Současná kohezní politika EU a její budoucnost ve vazbě na Českou republiku je nyní velmi aktuální a poskytuje pro studium a výzkum velký potenciál. Postupem času budou zveřejněny další informace a schválené dokumenty, kterých bude možné využít pro přesnější srovnání programových období. Také budou dostupné hodnoty týkající se průběžného čerpání z fondů Evropské unie a bude možné je využít pro přesnější analýzu působení změn kohezní politiky. Po roce 2020 bude možné provést již detailní analýzu těchto programových období a zjistit, zda přijaté změny naplnily účel, za jakým byly přijaty, a zda přispěly ke zlepšení systému kohezní politiky. Zde se tedy nachází potenciál pro rozšíření této práce.

Metodou srovnání, obsahové analýzy, analýzy dokumentů a statistických dat byly vyhledány významné změny pravidel, tematického zaměření na úrovni EU, priorit i operačních programů na úrovni ČR v nadcházejícím programovém období. Tyto změny jsou vysvětleny, okomentovány a také jsou posouzeny možné výhody a nevýhody pro Českou republiku. Zmíněny jsou i problémy minulého období a řešení v budoucím období navržené zúčastněnými orgány. Tímto byl cíl bakalářské práce naplněn.

Dle mého názoru byly provedené změny na úrovni ČR i EU velmi žádoucí a na Českou republiku budou mít pozitivní dopad. Kladně hodnotím zejména snahu o zjednodušení implementačního prostředí, nezávislou kontrolu, zpřehlednění systému pro konečné uživatele, užší tematické zaměření, omezení prostoru pro korupční jednání, vyjasnění vztahů nadřízenosti a podřízenosti mezi řídicími a zprostředkujícími orgány a o zaměření se na celospolečenský prospěch podporovaných projektů.

Práce mi přinesla mnoho nových poznatků a zkušeností v oblasti kohezní politiky, které pro mne budou cenné a využitelné při dalším studiu i při uplatnění na trhu práce.

7 Summary

This thesis deals with cohesion policy of the European Union. The theme is current cohesion policy of the European Union and its future in relation to the Czech Republic. Now at the turn of the program period 2007 - 2013 and 2014 - 2020 European Commission has accepted many changes for cohesion policy. These changes will also affect Czech Republic as a member of European Union. Aim of this thesis is therefore to compare the two consecutive programming periods at the level of the European Union and Czech Republic. To achieve the objective of this thesis have been used analytical methods, comparison, content analysis and statistical data. For comparison will be examined official documents relating to the attitudes and proposals for future cohesion policy in the programming period 2014 - 2020, documents evaluating the previous programming period 2007 - 2013 and information on the topic published by ministries and other authorities.

Based on the comparison have been identified many changes for new programming period 2014 - 2020. Changes approved by the European Union are focuses on the efficient use of a smaller amount of funds, transparent system of allocating funds, results will be closely monitored and member states can expect a greater amount of control by the European Commission. Czech Republic must therefore improve the implementation system that is transparent, clear and must also effectively target resources on fewer priorities according to Europe 2020 strategy. Preferred should be operational programs and projects with the societal benefit, which will contribute to the development of the Czech Republic and also the European Union.

Key words: cohesion policy, Funds of the European Union, programming period, operational program

JEL Classification: F59

8 Přehled použité literatury

- Boháčková, I., & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C.H.Beck.
- EurActiv. (3. Červenec 2013). *Brusel poukázal na špatný dohled ČR nad čerpáním z fondů EU*. Získáno 20. Březen 2014, z EurActiv: <http://www.euractiv.cz/print-version/clanek/komise-poukazala-na-spatny-dohled-cr-nad-cerpanim-z-fondu-eu-010947>
- Evropská komise. (19. Říjen 2011). *European Commission - IP/11/1200 19/10/2011*. Získáno 12. Březen 2014, z Evropská komise: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1200_cs.htm
- Evropská komise. (2012). *Annual Activity Report 2012*. Získáno 20. Březen 2014, z Evropská komise: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/doc/region_aar_2012.pdf
- Evropská komise. (19. Listopad 2013). *http://europa.eu*. Získáno 5. Březen 2014, z Evropská komise: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1004_cs.htm
- Evropská komise. (2014). *European Commission*. Získáno 23. Leden 2014, z European Commission: http://europa.eu/index_cs.htm
- Evropská komise. (2014a). *Evropská strategie růstu*. Získáno 5. Březen 2014, z European Commission: http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm
- Evropská komise. (2014b). Získáno 9. Březen 2014, z Evropská komise: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_cs.cfm
- Evropský parlament, Rada. (17. Prosinec 2013). *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních*. Získáno 8. Březen 2014, z Ministerstvo pro místní rozvoj: <http://www.mmr.cz/getmedia/8b7d5fac-cf9d-4d06-9b83-492c3664f5a3/1303-Narizeni-o-spolecnych-ustanovenich.pdf#page=1&zoom=auto,0,778>
- Houska, M. (1. Listopad 2006). *MPO, Lisabonská strategie*. Získáno 20. Leden 2014, z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <http://www.mpo.cz/dokument2860.html>
- Kolektiv autorů. (2008). *Regionální rozvoj*. Praha: Linde Praha a.s.
- König, P. k. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. Praha: C.H.Beck.
- Ministerstvo pro místní rozvoj, Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství. (2014). *Strukturální fondy EU - SEA Dohody o partnerství*. Získáno 26. Únor 2014, z Strukturální fondy EU: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/67fc8a24-7212-46fa-8aa2-ba44315594a4/Dohoda_o_partnerstvi_SEA_6_2_final.pdf

- MMR ČR. (2006). *Strukturální fondy EU - Regiony regionální politiky EU*. Získáno 25. Leden 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>
- MMR ČR. (2007). *Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013 - verze červenec 2007*. Získáno 25. Leden 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013>
- MMR ČR. (2007a). *Strukturální fondy EU - Operační programy*. Získáno 30. Leden 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Operacni-programy>
- MMR ČR. (23. Únor 2009). *Národní rozvojový plán České republiky 2007—2013*. Získáno 16. Březen 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>
- MMR ČR. (2009). *Rámcová pozice ČR k budoucnosti kohezní politiky EU*. Získáno 5. Březen 2014, z Ministerstvo pro místní rozvoj: http://www.mmr.cz/getmedia/dbe57753-ea44-4edb-a040-3761891a867e/Ramcova_pozice_final
- MMR ČR. (Červenec 2011). *Souhrnný materiál - priority kohezní politiky po 2013*. Získáno 6. Březen 2014, z Ministerstvo pro místní rozvoj: <http://www.mmr.cz/getmedia/7e4d838c-1926-4557-90ad-027da46020cb/Souhrnny-material-priority-kohezni-politiky-po-2.pdf>
- MMR ČR. (Listopad 2012). *Období 2014 - 2020, dokument projednávaný vládou ČR*. Získáno 22. Březen 2014, z Strukturální fondy EU: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/69476268-297e-42a9-856f-dd3ebd2ed228/Období-2014-2020_dokumnet-projednany-vladou-CR.pdf
- MMR ČR. (28. Březen 2012). *Vláda se seznámila s akčním plánem pro strukturální fondy*. Získáno 20. Březen 2014, z Ministerstvo pro místní rozvoj: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/Vlada-se-seznamila-s-akcnim-planem-pro-strukturaln>
- MMR ČR. (2014). *Strukturální fondy EU*. Získáno 15. Leden 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana>
- MMR ČR. (2014a). *Strukturální fondy EU - Řízení fondů EU*. Získáno 26. Leden 2014, z Strukturální fondy EU: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU>
- MMR ČR, kolektiv pracovníků. (2007). *Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013*. Praha: MMR ČR, Odbor evropských fondů.
- MMR ČR, Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství. (Únor 2014a). *Dohoda o partnerství SEA*. Získáno 8. Březen 2014, z Strukturální fondy EU:

http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/67fc8a24-7212-46fa-8aa2-ba44315594a4/Dohoda_o_partnerstvi_SEA_6_2_final.pdf

Stejskal, J., & Kovárník, J. (2009). *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál s.r.o.

Vláda ČR. (2014). *Strategie EU 2020*. Získáno 23. Leden 2014, z Vláda ČR:
<http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>

Vlasák, O., Sefzig, L., Bratský, P., Březina, J., Falbr, R., Haken, R., . . . Železný, V. (2008). *Budoucnost kohezní politiky*. Praha: CEVRO Institut, o.p.s.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Klasifikační kritérium NUTS	17
Tabulka 2 - Územněsprávní statistické členění.....	18
Tabulka 3 - Cíle regionální politiky EU.....	41
Tabulka 4 - Alokace pro období 2007 – 2013.....	45
Tabulka 5 - Alokace pro Českou republiku v období 2014 – 2020	47
Tabulka 6 - Srovnání tematických a regionálních OP v obou programových obdobích.....	57

Seznam grafů

Graf 1 - Programování strukturální politiky.....	32
Graf 2 - Rozpočet EU na základě víceletého finančního rámce.....	35
Graf 3 - Výdaje na politiku soudržnosti v poměru k celkovému rozpočtu	36
Graf 4 - Rozdělení finančních prostředků v rámci kategorií regionů.....	46